

»SLOVENE« velja
 za pošti na vse strani Jugosla-
 vije in v Ljubljani:
 za celo leto naprej . . . 42—
 za pol leta . . . 21—
 za četrt leta . . . 11—
 za en mesec . . . 7—
 Za izposojnino celoletno K 95—
 Sobotna izdaja: K 15—
 Za izposojnino . . . 25—

SLOVENE

Inserati:
 Enostolpna petstvarica (59 mm
 široka in 3 mm visoka ali nje
 prostor) po K 1-20
 Pri naročilu nad 10 objav
 popust.
 Najmanjši oglas 59/9 mm K 4—
Poslano:
 Enostolpna petstvarica K 3—
 Lahja vsak dan tsvzetni po-
 nedeljek in dan po prazniku,
 ob 3. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
 sprejemajo. Telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hram.
 Ljubljanske št. 950 za naročnino in št. 349 za oglase,
 avstr. in češke 24.797, ogr. 25.511, bosn.-herc. 7563.

Poslednji klic naroda.

Včera popoldne ob 5. uri so se zbrali v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani zastopniki slovenskih političnih, nepolitičnih, kulturnih in strokovnih organizacij, da pred celim svetom protestirajo proti krivični razdelitvi našega ozemlja in da poslednji trenutek zadnjč apelirajo na mirovno konferenco, naj vprašanje jugoslovanskih meja reši pravično. Zborovanja se je udeležil tudi škof dr. Jeglič, dalje predsednik deželne vlade dr. Brejc in po-
 verjeniki dr. Verstovšek, Golia, Prepeluh, dr. Ravnihar.

Zborovanja so se udeležili zastopniki oziroma zastopnice tehle večjih kulturnih, gospodarskih ali strokovnih organizacij v Sloveniji: Ciril Metodove družbe v Ljubljani, Cirilskega društva slovenskih bogoslovcev v Ljubljani, Delavskega izobraževalnega društva »Svoboda«, Deželne zveze obrtnih zadrug, Društva »Branibor« v Ljubljani, Društva dr. Janez Ev. Krek, Društva državnih nastavljenecv kraljevine SHS na slovenskem ozemlju, Društva inženjerjev v Ljubljani, Društva jugoslovanskih novinarjev v Ljubljani, Društva ljubiteljev poljskega naroda, Društva slovenskih upodabljalovih umetnikov v Ljubljani, Društva slovenskih živnozdravnikov, Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju (šteje 1500 članov), Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Akad. društva Ju goslarstva v Pragi, Jugoslovanske kmetijske zveze, Jugoslovanske obrtne zveze, Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani, Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v Ljubljani, Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v Ljubljani, Katoliškega mladeniškega društva v Ljubljani, Katol. pol. in gospodarskega dr. za Slovence na Koroškem, Kluba upodabljalovih umetnikov »Save« v Ljubljani, Krekove prosvete v Ljubljani, Leonove družbe v Ljubljani (šteje 1800 članov), Ljudsko izobraževalnega društva Akademije v Ljubljani, Muzejskega društva za Slovenijo, Narodnih svetov za Koroško, Narodno socialne zveze, Notarske zbornice v Ljubljani, Obrtnega društva za Novo mesto in okolico, Orlovске zveze v Ljubljani, Osrednjega društva kovinarjev podružnic Ljubljana, Jesenice, Javornik, Dobrava, Litija, Štore, Kamnik, Celje, Fala, Št. Lovrenc, Ruša in Guštanj, Osrednjega društva natararjev, hotelirskih in kavarniških uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani, Osrednjega društva usnarjev in sorodnih strok za Slovenijo v Ljubljani, Pevske zveze »Ljubljana«, Pevskega društva »Slavec«, Akad. ferialnega društva »Slovenija« na Dunaju, Slov. katol. akad. starejšinstva, Slovenske kmetijske družbe v

Ljubljani, Slovenske krščansko-socialne zveze za Koroško, Slovenske Matice, Slovenskega obrtniškega društva v Ljubljani, Slovenske socialne matice v Ljubljani, Slovenske sokolske zveze v Ljubljani, Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani, Slovenske ženske zveze v Ljubljani, Splošnega slovenskega ženskega društva v Ljubljani, Akad. društva »Tabor« v Gradcu, Trgovske-obrtniške zbornice v Ljubljani, Zadrugne zveze v Ljubljani, Zgodovinskega društva za Štajersko, Zveze dramatičnih društev v Sloveniji, Zveze slovenskih zadrug, Zveze služkinj, ženskega vzgojevalnega in izobraževalnega društva »Mladika« v Ljubljani, Zastopniki slovenskega časopisja

Župan dr. Tavčar je kot hišni gospodar otvoril zborovanje in navzoče zastopnike iskreno pozdravil. Na predlog prof. Remca je bil za predsednika zborovanja izvoljen župan dr. Tavčar, ki je pod delil besedo poslancu Smodeju kot zastopniku koroških Slovencev.

Protest koroških Slovencev.

Poslanec Smodej je izvajal:

Naša največja narodna napaka je bila, da smo se ves čas od razsula stare Avstrije zanašali predvsem na svojo pravico. Mislili smo, da je cel svet pravičen, kot smo pravični mi, pa smo se brdiko varali. V zvezi s Čehi smo mi v prvi vrsti pomagali, da se je stara avstro-ogrska fronta razsula. Neka tajna moč deluje, da nismo prišli do svojih pravic v Parizu. Ententa hoče danes naše narodno telo razkosati; kaj nam bo ostalo od naše Slovenije? Obup se je polastil celotnega naroda v taki meri, da čujemo klice: Ententa nas je prevarila, edina naša rešitev je boljševizem. To misel obupa moramo pobijati. Naš narod pač vidi, da smejo naši sovražniki iz stare Avstro-Ogrske s Slovenci počenjati, kar hočejo. Mažari smejo pobijati prekmurske Slovence. V Nemški Avstriji, kjer se boljševizem vedno bolj širi, pridobiva najtrdnjša tla ravno na Koroškem in ravno za Koroško se je ententa najmanj brigala. Prizadevali smo se, da pride objektivna ententna komisija, da določi mejo. Prišli so francoski častniki; nemške tolpe so jih pa napadle, in vrnilo so se. Ententa se za to ni zmenila in ni kaznovala Nemcev. Vsa poročila, ki prihajajo iz Koroške, dokazujejo, da vodi deželna vlada v Celovcu vse to gibanje in barbarstva nad Slovenci. Pribiti hočemo, da so nemški vojaki soglasno izjavljali, da imajo v prvi vrsti dolžnost in povelje, opati in opleniti slovenske duhovnike in druge narodne voditelje, ter pravico usmr-

titi jih. Kakšna nasilstva so vganjali, je znano. Prepričan pa sem, da so ti stari lažniki že poslali v Pariz lažljivo poročilo in da so svoja barbarstva naprtili nam. Mi nimamo drugega orožja, kakor da še enkrat pred vsem svetom povzdignemo svoj glas in jaz danes kot soglasno izvoljeni podpredsednik političnega društva za koroške Slovence, kot soglasno izvoljeni predsednik koroških nar. svetov, v imenu družbe sv. Mohorja, ki šteje 90.000 članov in v imenu vseh drugih koroških slovenskih organizacij najslavesneje protestiram proti barbarizmu, ki jih delajo Nemci, in rotim entento, da nam dá pravične meje.

Protest goriških Slovencev.

V imenu goriških Slovencev je govoril dr. Fornazarič, ki je izvajal: Vprašanje Goriške je danes že rešeno, toda ostalo je nekaj, kar pariška konferenca nikdar ne bo zbrisala. Kraji, kjer prebiva toliko zavrednega slovenskega ljudstva ne morejo končno veljavno pripasti Italiji. Narod naš na Goriškem je trpel mnogo duševno in telesno pred vojsko in posebno pa še med vojsko. Kljub vsemu trpljenju naš narod ni mogel molčati. Sam je izpregovoril besedo, toda zaman, njegov glas je moral utihniti, prišla je italijanska okupacija, da ga uniči, da zatre narod popolnoma. Zaprla in izgnala je voditelje in inteligenco, zaprla je šole. Narod je danes brez vodstva, brez moči, vendar ostane v tem ljudstvu tihi srd, ki narašča, ki ga nobena sila ne bo potlačila. Narod bo ostal in zvesto ohranil v svojem srcu svojo narodnost. In naj mi rečna konferenca sklene, kar hoče, ta narod ve, da pariška konferenca ne bo odločila za trajno. On ve, da je narod nesmrten, on ve, da je odločba pariške konference začasna. Zato je tih in molči in čaka, čaka pomenljivih bodočih dogodkov, ki morajo priti. V imenu goriških Slovencev izjavljam, da se kljub vsem določbam pariške konference ne uklonijo, ampak ostanejo zvesti svoji domovini Jugoslaviji, da bodo ostali na braniku, dokler se ne bodo združili z Jugoslavijo. Bila je Macedonija, Alzacija-Lorena, katere so pomirili. Naš narod nosi kal bodočih dogodkov in nevarnosti. Kdor pozna naš narod, ve da niti preganjanja tega naroda ne bodo učenobila.

Tržaški Slovenci.

Nato je govoril urednik Golouh: Bolj kakor besede, naj govori trdna volja, da branimo svojo pravico. Slovenski narod, ki se ni pustil ugonobiti od tisočletnega suženjstva, se tudi sedaj ne bo odrekel svoji samostojnosti. Mi hočemo, da živimo. Italijani so zasedli Primorje in Trst in odkar so tam, nočejo priznati, da živijo

tam tudi Jugoslavi. Vemo, zakaj to delajo. Povejmo mi tukaj, da ob Adriji žive Italijani, a tudi Slovenci. Če imajo Italijani pravico do Jadranskega morja, jo imajo tudi Jugoslavi. Mi stojimo na stališču sporazuma, samoodločbe. Italija je to odklonila, ker bi samoodločba pomenila poraz za Italijo. Protestiram, da bi se kratkoma oziralo na italijanske zahteve, ne pa na želje ljudstva. Vendar se ne bojimo bodočnosti. Naše ljudstvo je zavedno in ne bo izumrlo. Zaupamo v zadnjem trenutku, da bo ententa spoznala, da s tako rešitvijo ne bo zagotovila miru. Zahtevamo, da se nam dá, kar je naše, in za to bomo porabili vse svoje sile in moči. Zahtevamo samoodločbo za naš narod. Narodi so neumrjoči in tudi Jugoslavija bo živela.

Istra.

V imenu Istre je govoril dr. Krmpotič: Gospod predgovornik je povedal, da narodi ne izumro. V resnici naš narod ne bo izumrl. Uboho istrsko ljudstvo se danes sijajno drži in ne veruje več v proteste, ampak hoče dejani. Mi smo se danes zbrali, da zadnjič povemo celemu svetu, da ne pustimo zatirati. Ako pa hoče ententa nov požar, naj vzame naše kraje.

Naše kulturne organizacije.

V imenu Slov. Matice je izpregovoril dr. Grošelj: Trnjeve poti, ki jo vodi naš narod izza svetovne vojske, ne mara biti konec. Pričakovali smo, da se razprše oblaki in nam zasije solnce svobode. Zasijalo je za trenutek in videlo v bratskem objemu naš troimeni narod. Začele so se pa nove krivice in nova zatiranja. Toda če je bila peljana ta vojska res za srečo malih narodov, potem je naša usoda srečno zapisana pri tistih, ki odločujejo o nas. Zmagovalec ima pravico, da udelevi svoje ideje in naš narod spada med zmagovalce. V imenu našega kulturnega društva Slov. Matice se še enkrat obračamo kličeč po osveti.

Med tem je došel v dvorano knezoškof dr. Jeglič, katerega je župan dr. Tavčar iskreno pozdravil in se mu zahvalil za udeležbo. Navzoči so priredili knezoškofu prisrčne ovacije.

Nato je govoril pisatelj župnik Finžgar:

Ni obup, ki nam izsiljuje ta klic iz prs, marveč bolečina je, ki jo občuti naš narod ob misli, da bi mu utegnili krivične politične meje odtrgati — čeprav samo začasno — v tem je živo naše prepričanje — skoro tretjino njegove kulturne duše. Ni ga v Evropi in ni ga na globusu plemena tako majhnega kot je naše, pa začno v kulturi tako visokostojčega. In te naše kulture, ki je prežela ves narod, da je skoro ni gorske občine, ki ne bi imela svojega skrom-

LISTEK.

Dr. Jos. S-č.

Stična.

Čudovito, koliko lahko živimo, če znaš čitati preteklost. Vse se oživlja pred teboj: tla, po katerih hodiš, ravšina, griči, hribi in gorovja se pred teboj spreminjajo in ti govore zgodbe o sebi; oblike, ki jih zreš na zemeljskem površju svoje okolice ali pa v živalstvu in rastlinstvu, ti pripovedujejo, koliko čudnega razvoja imajo za seboj, koliko neprestanega dela, koliko soodločujočih činiteljev in koliko neizmernega časa je bilo dostikrat treba, da so dobile prav te izraze, ki se tvoji pozornosti nudi.

In isto, pa še v večji meri, ko gledaš na spomenike davno prošlega človeškega snutja! Kajti vsak človek ima srcé s posebnimi čustvi, s posebnimi strastmi in čednostmi; ima duha s čudovito plastjo načrtov in idej; ima voljo, ki je pa od drugih tako različna po svojih silah, po svojih smereh in težnjah in po svojem veselju. Sedaj pa postavi človeka poleg človeka; sestavi si družbo, večjo ali manjšo kakor hočeš, v vsakem primeru dobiš nov svet in z njim nove naloge. In ni se ti treba podajati ravno v gledališče, da bi se naslajal ob svetu in problemih, ki ti jih podaja stvarjajoča umetnikova domišljija; pogled v preteklost,

ako jo poznaš, ti jih nudi toliko, da se ne moreš kar ločiti od njih. Seveda so pri teh spomenikih različne stopinje. Le malo jih je, ki bi se dali primerjati s piramidami v Egiptu, s Kapitolom, s Titovim ali Konstantinovim slavolokom, z Vatikanom. Ti sočletja neprestane človeške zgodovine se ti odpirajo, ko se nahajaš pri njih. Takih spomenikov na slovenskem ozemlju ni. Vendar, kar jih je, so nam dragoceni. Koliko velikih čustev, koliko trpljenja in strtega življenja nam postavlja pred duha le knežji kamen na Gosposvetskem polju! In kaj bo znala šele Sveta gora povedati znanemcem o dogodkih, ki so se odigravali krog nje! V resnici, dragi nam morajo biti taki spomeniki kot priče znamenitih dob v življenju našega naroda. Vsak bi jih moral poznati ter vedeti kaj nam govore; ljudskošolske in srednješolske knjige bi jih morale biti polne, da bi mladina s svetim spoštovanjem zrla nanje.

K takim redkim spomenikom spada brez dvojbe tudi stiški samostan.*)

*) O Stični so v novejšem času v posebnih razpravah med drugimi pisali: Vladimir Milkowicz: »Die Klöster in Krain; Sittich (Zatična)« st. 291 — 345 v »Archiv f. österr. Geschichte 74. B. II. Hälfte, Wien 1889. — P. v. Radics: Die Gegenäbte Albert und Peter v. Sittich, Wien. — K. Črnologar: Mitteilungen der

1. Početki samostana.

Pol ure pešhoje ali 2 in pol km je proti severu oddaljen od postaje Stična*) na progi dolenske železnice. S postaje same ga ni mogoče videti, ker ga tik za postajo z gozdom obraščeni gričci očem prikriva, pač pa ga lahko vsakdo vidi pri vходу v postajo ali kmalu po izhodu iz nje. Ravšina se polagoma dviga proti severu; prav v njelem ozadju, kjer jo hribovje od desne in leve zaokrožuje, se nahaja samostansko poslopje s cerkvijo. Nehote obstaneš pri njem. Njegova razsežnost in velikost, njegova bela barva, ki se tako odbija od temnega ozadja, vzbuja siloma tvojo pozornost;

Zentralkommission, XVII. Jahrg. N. F. 1891: »Kloster Sittich« str. 227 — 233; prav tam XXVI. Jahrg. N. F. 1900: »Sittich«, str. 168 — 175. — P. Robert Senn: »Cisterzienser Chronik, 26. Jahrg. 1914: »Die Gründung von Sittich« stran 97 — 104; Zur Aufhebung Sittichs im Jahre 1784« str. 353 — 360. — Carniola 1918, IX. st. 37 — 43 »Wer waren die ersten Gründer Sittichs?« — Dr. F. Koss: Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino, Ljubljana 1919, str. 193 — 200: O ustanovitvi Zatiškega samostana.

*) Mnogi pišejo: Zatična in Zatičina. Ljudstvo pozna le Stično, Stiški samostan in menihi v Stični. Tu se hočemo držati žive izgovarjave v ljudstvu.

zaveš se velike izjeme, ki jo tvori sestav teh poslopij v drugače enolični okolici, obstoječi iz nizkih prtiličnih skoraj brez izjeme s slamo kritih hišic, nehoté se vprašati, kaj neki ta sestav poslopij predstavlja. Sto in sto ljudi se vozi dan za dnem v vlakih po progi; morda vedo, da je tam gori v ozadju stiški samostan, toda kdo vé izmed njih, koliko življenja iz našega naroda je šlo mimo njega? Morda nihče.

Poglejmo torej v velikih obrisih, kaj se skriva za stiškim samostanom. Daleč treba iti nazaj, do l. 1135. Tedaj približno se prvokrat omenja. L. 1136 je izdal oglejski patriarh Peregrin ustanovno listino, da se tu osnuje samostan po pravilih sv. Bernarda (1091 — 1153).

Prvi menihi so bili prišli v Stično najpozneje l. 1135 iz Rune pri Gradcu. Nastanili so se najprej v št. Vidu ter se začasno priredili bivališče na kraju današnjega kamenitega spominskega stebra, kjer se od državne ceste odcepi proti severu pot v Stično. Spomenik je dal na tem ovinku napraviti opat Lavrencij l. 1583. Šele kakih dvajset let po svojem dohodu so se menihi naselili za stalno v sedanjih samostanskih prostorih. L. 1156, dne 25. julija, je novo cerkev posvetil patriarh Peregrin sam. Cerkev je bila posvečena v čast sv. Trojice in žalostne Matere božje.

(Dalje.)

nega odra, svoje kakršne koli prosvetne institucije, in je ni zagorske koč, ki ne bi imela svoje male knjižnice in ne svojega časnika, da v tem oziru skoro presega kulturne velenarode, t e n a š e k u l t u r e p a nam ni dala nobena vlada, nobena protekboju za svojo eksistenco.

Politično nasilje nad takim narodom je nasilje nad človeško kulturo in zato je naša bolečina tako velikanska, ko preti udarec temu kulturnemu plemenu od tam, od koder smo sanjali le pravice in le krepke pomoči v nadaljni čili razvoj naše prosvete. Krivične meje pa bi dobršen del našega naroda koval v novo kulturno suženstvo ter narekavale naši narodni duši nov boj za rešitev samega sebe.

Če drugi povdarjajo politične, gospodarske in strateške momente, ki zahtevajo pravično oddelitev meja, povdarjamo mi v imenu tisočev in tisočev, ki so včlanjeni v naših prosvetnih društvih, da bi bil naravnost tiranski udarec v lice vsemu kulturnemu človeštvu, katerega vreden ud je bilo — to smelo trdimo — in bo še v bodoče naše slovensko pleme, če se temu plemenu, ki mu je vsako lastno dete biser, odtrgajo stotisoči in zarobijo tuji kulturi. V tem imenu mi protestiramo zoper krivične meje in v imenu pravic človečanstva zahtevamo od veselih, ki so nositelji svetovne kulture, da si ne nalože te zgodovinske grehote na svojo vest, marveč puste nedeljeno našo slovensko dušo, da se vsa in cela more razviti v krilu edine, resnične svoje matere Jugoslavije.

V imenu soc. dem. društva »Svobode« je govoril dr. Lemež:

Dr. Lemež:

Mi verniki socializma in kulture, ki poznamo samo to, zahtevamo v imenu tega kulturnega ideala osvobojenje našega naroda, naše združenje, da se oklenemo sedanjosti in delamo za bodočnost. Nasilje je naš sovražnik. Gospodarsko nasilje pa je eno najhujših. V imenu tega nasilja zahtevamo imperijalisti, da vladajo male narode, da jih izjemajo in tlačijo in iz tega sledi tudi politično nasilje. Da se rešijo narodi tega nasilja, je prvi predpogoj, da se rešijo tudi gospodarskega poloma. Dolga stoletja so vršili to nasilje nad nami Nemci, Turki in Italijani. Po svetovni vojni smo upali, da se rešimo tega nasilja. Toda zmotili smo se. Obup je prišel v naša srca, vendar bomo pričeli kot kulturni narod boj, boj propagande. S to propagando bomo pričeli, da rešimo naš narod izpod jarma krepkijev italijanske armade, iz rok nemškega nacionalizma in ga zedinimo. Da ga rešimo v imenu naših idealov. Protestiramo proti temu, da zasedajo tuje armade naše ozemlje in apeliramo na proletarijat celega sveta, upamo, da ne zastoj, da pripomore k združenju našega naroda.

Protest političnih strank.

V imenu V. L. S. je izpregovoril profesor Remec: Pred dobrim pol letom je napočil dan, ko se je porodila svoboda slovenskemu narodu, toda le za kratek čas. Takrat so zastopniki vseh slovenskih in hrvatskih strank proklamirali ujedinjenje Slovencev in Hrvatov s Srbi. Vsi smo od tedaj delovali na to, da se to ujedinjenje udrži. Ker nam je resno na tem, da imamo uspehe, zahtevamo, da se nam dá politična svoboda za vse jugoslovanske pokrajine. Če bodo vsi deli našega naroda ujedinjeni, šele tedaj bomo imeli posebno politično svobodo. Zahtevamo Koroško, Štajersko, Prekmurje, Goriško, Istro, Dalmacijo. Hočemo pa tudi gospodarsko svobodo. Zato upravičeno zahtevamo, da imamo prost vhod v svet po morju, ki leži pred nami, zahtevamo prost dohod do Trsta in Reke, zahtevamo Reko in Dalmacijo, da se ne ustvari narod, ki se bo čutil užaljenega in zatiranega. Če nam tega ne boste dali, potem se bo narod boril z vsemi silami in če treba tudi s krvjo.

Za J. D. S. je govoril dr. Ravnihar, ki se je pridružil vsem izvajanjem predgovorikov in pritrdil vsem resolucijam, ki se bodo dale na glasovanje. Mi zahtevamo le pravico. Hoteli smo le združiti vse dele našega naroda v celoto. Wilsonovo geslo: »Enaka pravica za vse velike in male narode« nam je dalo pogum. Za nas je bila svetovna vojska sveta vojska, križarska vojska. Danes smo pa spoznali, da smo se borili za enake cilje, za katere se je borila tudi Nemčija. Zbrali smo se danes v imenu pravice. Na pravico gre naš apel. Naj bi ta glas dosegel naše sodnike, še preden izvršijo svojo sodbo.

V imenu J. S. D. S. je izvajal poverjenik Prepeluh, ki je povdarjal, da njegova stranka takoj, ko se je pokazalo, da ententa ni držala svojih obljub, poslala apel na vse soc. dem. organizacije sveta. Tudi danes apeliramo na vse svoje sobrate sveta, naj pomagajo, da se naše krivice odstranijo in da se nam dá pravica, da odločamo sami o svoji usodi.

Slovenske žene protestirajo.

V imenu slovenskega ženstva je izpregovorila gospa dr. Piskernikova: Klica slovenskega ženstva po svobodi ne zadušijo in zamori nobena sila več. Čim bolj nas so

vražijo, čim bolj nas preganjajo, tem večje je naše hrepenenje po svobodi in tem večja naša volja, si to svobodo priboriti. Žena se budi in organizira. Naše stoletje je priključilo tudi njo na plan, ki je dozdaj nesvobodna in neupoštevana živela življenje brez vsake pravice in brez vsake odgovornosti. Morda je slepo naključje, morda bridka usoda, morda pa vse kaj več, da mora iti žena v svoje novo življenje skozi smrt in kri. Gotovo pa je, da so ravno strašni dogodki svetovne vojske, zlasti pa krvavi dogodki zadnjih dni, vrgli v nje po prostosti koprnečo dušo žarek dolžnosti in odgovornosti. Sama doslej teptana in nesvobodna, čuti tembolj krivico, ki jo trpe njene sestre v okupiranem ozemlju in s srčno iskrenostjo jim proži roko preko sovražnih armad v znak neskončne simpatije. Žene, ki sovražni krutosti niso mogle ubežati, ki jih pobesnele tolpe mučijo, vlačijo po zaporih in jih pretepajo, žene, ki morajo gledati, kako njih sinove in može streljajo in obešajo, tiste žene naj vedo, da je tisoč in zopet tisoč srečnejših in svobodnih, ki jim je najsvetejša naloga, rešiti jih in njih lepo domovino izpod tuje jarma. V imenu vsega ženstva protestiram proti krivični razdelitvi slovenskega ozemlja. Zastopniki svetovne kulture naj pomnijo, da se slovenska zemlja budi in organizira in da bo strašna njena osveta, če zmagata v Parizu imperializem nad pravico.

Resolucije.

Na predlog zapisničarja okrajnega glavarja dr. Vodopivca so se enodušno in z velikim odobravanjem sprejele nastopne tri resolucije in formalni dodatek:

Zastopniki vseh političnih strank in vseh večjih moških in ženskih kulturnih, gospodarskih in strokovnih organizacij v Sloveniji ter zastopniki po Nemcih in Italijanih zasedenih jugoslovanskih pokrajin, zbrani dne 12. maja 1919 v mestni posvetovalnici v Ljubljani, so v navzočnosti prevzvišenega knezoškofa ljubljanskega in g. predsednika deželne vlade za Slovenijo enodušno sprejeli naslednje resolucije:

I.

Imenovani zastopniki, zbrani neposredno pred odločitvijo o usodi jugoslovanskega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev v pokrajinah, zasedenih po Italijanih, si usojajo še enkrat opozoriti gosp. predsednika severoameriških Zedinjenih držav, kojega plemenita načela o samoodločbi narodov so moralno največ doprinesla h končnemu polomu avstro-ogrske države, ter zastopnike vseh aliranih ter njim asociiranih držav na vnebovpijočo krivico, ki bi se zgodila jugoslovanskemu narodu na Goriškem, v Trstu, Istri ter po Italijanih zasedenih delih Kranjske v narodnem, kulturnem in gospodarskem oziru, ako bi se isti, komaj rešeni avstrijskega jarma, podvrgli italijanskemu imperializmu, ker bi se moral, po dosedanjih izkušnjah sodeč, brezpogojno odreči vsem svojim narodnim pravicam v uradu in šoli in sploh v vsem javnem življenju, in ker bi bile zlasti one pokrajine, kojih glavni pridelki so iste vrste, kakor oni Italije, vsled težjih razmer pridobivanja gospodarsko uničene,

predlagajo,

da se pred končno odločitvijo narodu, bivajočemu od pamtkive v kompaktnih masah na Goriškem, v Trstu in njegovem teritoriju, v Istri ter v zasedenem ozemlju Kranjske, da prilika, potom plebiscita pod nepristransko kontrolo izraziti svojo voljo, h kateri državi hoče spadati. Pripominjamo, da je narod na Goriškem že pred italijansko okupacijo na nedvoumen način po svojih občinskih zastopstvih enodušno izjavil, da hoče biti združen s svojimi brati v eni in edini državi SHS;

zahtevajo,

da se mesto Reka, ki je celo na svojem najožjem teritoriju le na videz italijanska in ki sama zase gospodarskega življenja ni zmožna, priklupi svojemu naravnemu zaledju, kojemu je kot urejeno pomorsko izhodišče v svet poleg Trsta neobhodno potrebna;

izjavljajo

slednjič, da pripada Dalmacija po svojem prebivalstvu, ki je skozi in skozi jugoslovansko, po plemenitih načelih g. predsednika Zedinjenih držav severoameriških držav Srbov, Hrvatov in Slovencev.

II.

Imenovani zastopniki obračajo pozornost mirovni konferenci na nečuvna barbarstva, kotera so nemški šovinisti pred očmi v Parizu zbranih zastopnikov človeštva in kakor v zasmeh tam zastopanih načel človečanstva po 29. aprila t. l. nadalje zagrešili nad slovenskim prebivalstvom na Koroškem, kjer so po starih nemških metodah v Srbiji in Belgariji oplenili domove vseh odličnejših Slovencev, odgnali nad 2000 civilnih Slovencev brez razlike spola in starosti v ujetništvo, pobili in pobesili več kmetov in duhovnikov, na bestialen način razmesarili ujetne in ranjene vojake, ki se niso ustavili pred posvečenimi cerkvenimi vrati in so zlasti

kruto postopali proti ženskam in otrokom;

izražajo protest celokupnega slovenskega naroda, da se je iz slovenskega dela Koroške napravilo celo dvojno vprašanje: slovensko - nemško in nemško - italijansko ter

zahtevajo, da se čimprej reši vprašanje mej med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo v naravnem smislu tako, da se po Slovincih obljudeno ozemlje na Koroškem s Celovcem in Beljakom vred, ki sta sicer narodno mešana, toda ležita na slovenskem ozemlju in sta gospodarska in prometna centra slovenskega dela dežele, pridruži državi Srbov, Hrvatov in Slovencev.

III.

Imenovani zastopniki prosijo, da se dovoli kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, militariistično zasesti one severno od Mure ležeče pokrajine v bivši Ogrski, v katerih prebiva slovenski narod, da se na ta način ta narod reši tuje narodne nadvlade, ter prisidoti te pokrajine državi Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Gospod predsednik deželne vlade za Slovenijo se naproša, da te resolucije takoj brzojavnim putem sporoči gospodom predsedniku Zedinjenih držav severoameriških ter ministrskim predsednikom Francije in Anglije, mirovni delegaciji kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev ter ministrstvu za zunanje stvari v Belgradu.

Predsednik deželne vlade dr. Brejc: Z največjim veseljem se odzovem pozivu in bom poslal resolucije na določena mesta. Od strani vlade se vam za današnjo manifestacijo najtopleje zahvaljujem. S to manifestacijo stopa slovenski narod poslednjič in v zadnjem trenutku pred one, ki so se sami postavili za sodnike celega sveta. Naj torej mogočni Olimp v Parizu čuje ta poslednji glas in naj ga uvažuje. Dal Bog, da v zadnjem trenutku zmagata pamet in pravica!

Nato je župan dr. Tavčar zaključil zborovanje.

Prebivalstvo okrajnih glavarstev Slov. gradec, Celje, Maribor, Radovljica.

Zadnje dni so se zgodili neredi, ki kažejo, da nekateri komaj dosežene svobode ne razumejo prav. Zagrešili so pri tem grde zločine proti domovini in mirno delujočemu prebivalstvu, kakršnih bi jih ne pričakovali od slovenskih ljudi. Sramoto so storili sebi in narodu, pa tudi ogromno škodo.

Ker so se v več okrajih pojavila hudodelstva pobune, umora, rop, požiga in hudodelstva javnega nasilstva po § 85. kaz. zak., zato so se zedinile vse stranke v tem, da se mora te pojave brezobzirno zadušiti. Naša narodna kraljevina, ki nudi svojim sinovom boljše razmere nego katerakoli sosednja država, ne more mirno gledati, kako neodgovorni elementi kvarijo njen ugled in čast, njeno in narodovo premoženje in kako ob dobro ime spravljajo socialna stremljenja vlade.

Zato je deželna vlada v seji 11. maja 1919 enoglasno sklenila, da proglasi v zgoraj navedenih glavarstvih

PREKI SOD

tekem torka, dne 13. maja 1919.

Pozivljamo vse državljane, ki ljubijo svoj narod in državo, ki uvidijo, da brez reda in delavnosti, brez žrtve ni napredka in ki razumejo, da je trajne socialne uspehe možno doseči samo s solidnim organiziranim delom, da tudi sami pomagajo, da bode v Sloveniji zavladal popoln red, da s skupnimi močmi vseh dobromislečih zatremo brezobzirno vsak zločinski pojav, da pokličemo krivce pred strogo sodbo in da privedemo na pot dolžnosti vse one, ki zaslepljeni vidijo junaštvo v tem, da svoji mladi domovini v hrbet streljajo.

Vsa kaznjiva dejanja, ki so se izvršila pred razglasitvijo prekega sode, se bodo kaznovala od rednih sodišč.

Vsi zločini pobune, umora, rop, požiga in v § 85. kaz. zak. omenjenega javnega nasilstva pa, ki se bodo eventualno zgodili po proglasitvi prekega sode, zapadejo nagli sodbi po določilih prekega sode.

Deželna vlada za Slovenijo zaupa v zdravo pamet in srce Slovencev, v njih smisel za disciplino in pričakuje, da trezni elementi prebivalstva sami sodelujejo in pomagajo, da nastopi še pred razglasitvijo prekega sode popoln red in mir v naši deželi.

Kdor pa bo kljub temu svarilu in pozivu k redu, katerega izmed zgoraj navedenih zločinov zakrivil, naj vse posledice izključno sam sebi pripiše.

V Ljubljani, dne 11. maja 1919.

Dr. Janko Brejc, predsednik.

Razglas.

Ker se v nekaterih krajih, ki so v območju deželne vlade za Slovenijo, zlasti onih, ki meje ob Koroško, nevarno širijo hudodelstva punta, ropa in javnega nasilstva s hudobnim poškodovanjem tuje lastnine, proglašam dogovorno z g. poverjenikom za pravosodje za območje okrajnih glavarstev v Celju (s politično ekspozituro v Mozirju), v Mariboru, v Slovenjgradcu in Radovljici ter avtonomnih mest Celje in Maribor

PREKI SOD

za hudodelstva punta, umora, rop, zažiga in javnega nasilstva s hudobnim poškodovanjem tuje lastnine.

To razglasim s poveljem, da naj se vsakdo vzdržuje vsega puntarskega stekanja v trope, umora, rop in zažiga ter javnega nasilstva s hudobnim poškodovanjem tuje lastnine, vsega škujanja k temu in vsake dotične udeležbe, ter pokori od oblastev izdanim ukazom, da se zaduše ta hudodelstva, ker bi se sicer vsak, kdor po njih oklicu zakrivi to hudodelstvo, po prekem sodu sodil in kaznoval s smrtjo.

V Ljubljani, dne 13. maja 1919.

Golia s. r.
poverjenik za notranje zadeve.

Diojaštva nemške soldateske na Koroškem.

Črna pri Prevaljah.

Kakor je nekda vse prestrašil klica »Turki gredo«, ravnotako je vsakega presunila dne 5. t. m. novica, da se bližajo Nemci. Ljudstvo je bilo preplašeno, ker pozna dobro nemške barbare.

Dne 6. maja so zasedli rudnik in vas Črno. Začeli so takoj s svojim poklicem; najprej so šli k županu Krulcu ter mu oropali vso mesnico, pijačo in drugi živež. Drugi dan jutraj je prišlo na vrsto župnišče. Po posredovanju trgovca Punzengruberja in zdravnika, so pustili nedotaknjeno pisarno in škofovo sobo, drugo so vse oplenili. Ker so v župnišču našli premalo vina, so pripeljali od Krulca sod in so dali duška svojemu barbarskemu veselju s tem, da so po župnišču uprizorili divji ples. Pod streho so našli star neoparben mašni plašč in z njim imeli svoje veselje. Cerkve se hvala Bogu niso lotili. V župnišču so ropali vojaki, pri Krulcu pa tudi druga nemška sodrga. Tega kulturnega dela se je zlasti udeleževal mlečnozobi urarski pomočnik Janez Stanta. Precej škode so napravili tudi v trgovini Jan. Pernata. Ena vojaška patrulja je ropala tudi v Javorju pri pd. Mežuarju.

Nemškim vojakom so šle naproti belo oblečene šolarke iz družine Prahove in Stantove. Da so Nemci za vse vedeli že naprej, je dokaz tudi dejstvo, da so si že poprej izvolili župana, in sicer splošno nepriljubljenega Petra Rakesch, ki se je edini podpisal za Nemško Avstrijo.

Krono svojemu kulturnemu delu pa so nemški vojaki spleli s tem, da imajo naravnost skozi okno iz kapelanije svoje stranišče; spodaj pa se nahaja staro pokopališče. Krasni zgledi nemške olike!

Nevolja ljudstva, kakor tudi slovenskih rudarjev je velikanska. Vprašanje je, kaj bo s svincom, katerega je nakopanega za mnogo milijonov. Kakšna škoda za Jugoslavijo, ako vsega izvozijo nemški roparji. Da se tolovaji izženejo iz lepih slovenskih krajev, je nujna potreba!

Od vseh krajev prihajajo najstrašnejša žalostna poročila o grozodejstvih nemških vandalov.

Dekana Čemra v Velikovcu so po raznih poročilih na bolniški postelji umorili.

Nekje v Rožu je videl nek ubegli ujetnik več ljudi obešenih, med njimi tudi dva duhovnika.

Vseh teh grozodejstev je kriva največ pariška konferenca, ki bi bila morala najprvo določiti meje potem šele drugo. Stanovanju je treba najprej postaviti zidovje, potem šele pride notranja oprava.

Nasilja nad Slovenci na Koroškem.

LDU. Predsedništvo deželne vlade v Ljubljani je prejelo obvestilo, da so Nemci na zvijačen način odvedli slovenskega poverjenika za Koroško v Celovcu, dr. Jan. kota Hočevarja, in ga internirali v Mallnitz, čeprav je bil pri deželni vladi za Koroško akreditiran in mu je bila uradno priznana imuniteta. Predsedništvo deželne vlade je storilo potrebne korake, da se dr. Janko Hočevar osvobodi.

LDU. Na Koroškem so Nemci vse slovensko čuteče ljudstvo odgnali in mnogo stotin internirali v Spittalu in Millstattu. Nekaj slovenskih duhovnikov je interniranih v Gornjem Dravogradu. V Celovcu so internirali msgr. Podgorca. V Spittalu so internirani iz Ziljske doline župniki A. Pelnar iz Sv. Štefana, Nikolaj Brugger iz Mosta pri Brdu ter Sadjak, Marašek in Fric.

Slovenskemu narodu!

V dobri veri in silnem hrepenenju po boljši in svobodni bodočnosti se je po težkih vojnih letih in po trdih preizkušnjah moralne in materialne bede združil troimeni jugoslovanski narod v eno državo. Narodna enota in gospodarsko močna domovina je bila naš ideal; država, v kateri bi vladal duh socialne pravičnosti, je bila naš postulat.

Toda od dneva, ko je prvič posijalo solnce svobode na našo domovino, smo doživeli mnogo razočaranj. Ogroženi na vseh straneh od sovražnikov nam hočejo ti odtrgati kos za kosom od naše zemlje. Na zapadu nam je vzel Italijan najlepše kraje naše domovine, isto hočejo doseči Nemci na severu.

Zadnji čas prihajajo s Koroške najžalostnejše vesti. Vsled nezadostne obrambe smo izgubili vso Koroško, to nekdanjo zibelko slovenskega naroda. Dan za dnem prihajajo čez Karavanke begunci, ki so izgubili in pustili doma vse, samo da si rešijo golo življenje.

In domovina, ki sama preživlja vse gorje posledic štiriletnje vojne, se malone ne zmeni za trpljenje svojih bratov.

Narod slovenski, jugoslovanski! V času težkih preizkušenj ne pozabi, da se v teh odločilnih dneh kuje usoda tvoja za dolgo vrsto let, morda za cela stoletja. Ne udajaj se obupu in brezdrlju, ampak stni se v močno falango nepremagljivih borilcev za sveto stvar naše narodne svobode, da tako sam priboriš tiste svoje brate in sestre, ki zdihujejo po naši krivdi pod težkim jarmom tuje nasilja.

Zahtevamo samo to, kar nam pripada po osnovnih zakonih narodnega prava in v tem oziru ne priznavamo nobenega kompromisa. Ne damo si iztrgati tega, kar je naše, kar nujno rabimo in kar moramo doseči.

Jugoslovanska akademska omladina ni pozabila v najhujši bedi na skupne narodne ideale. Izjavljamo, da smo pripravljeni dati vse svoje duševne in telesne moči na razpolago za službo Domovini in Pravici.

Jugoslovanska akademska omladina
v Zagrebu.

Dražba vojnega plena v Belgradu.

LDU. Belgrad, 12. maja. Ravnateljstvo zalog vojnega plena ima na dan 20. maja ofertno licitacijo v svojih prostorih v Belgradu, Travniška ulica št. 2, v svrhu prodaje nastopnih rud: 1600 ton manganove rude, 420 ton železne rude limonita, 1670 ton pirita, 320 ton bakrene rude in 315 t. bakrenega mata. Ruda je v vlačilnih čolnih pri Belgradu.

Pogoji za to licitacijo so: Za vsako omenjenih rud se morajo vložiti oferti posebej. Ravnateljstvo prodaja navedene količine brez jamstva za primanjkljaj, a tudi ne bo zahtevala doplačila, če bi bilo rude več. Ponudnik more izmeriti rudo na svoje stroške, pa plača v primeru, da količina ni polna, toliko manj od izlicitirane cene. Ako pa se najde povišek, plača istotako ravnateljstvu na isti način razliko.

Kupljena roba se prodaja v vlačilnih čolnih, izkrcanje in prevoz rude pa se vrši na stroške kupca. Ako kupec želi, da se prevoz vrši vodnim putem na kako drugo točko kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, mu ravnateljstvo dovoli, da se posluži vlačilnega čolna, v katerem je blago, brez posebnega doplačila, a s pogojem, da odpelje in pripelje ladjo nazaj na svoje stroške in v stanju, v kakršnem je bila. Vlačilna ladja se mora vrniti tekom meseca dni, v nasprotnem primeru se bo zahtevala sodnim putem. Ako kupec želi izvoziti blago v kako zaveznisko ali nevtralnno državo, se mora istotako poslužiti vlačilnice, v kateri je blago, a prej mora dobiti izvozno dovoljenje od pristojnega ministrstva. V tem primeru mora vrniti ladjo najpozneje v dveh mesecih na svoje stroške. Interesirancem dovoljuje ravnateljstvo, da smejo vzeti iz ladij potrebne vzorce v svrhu analize. Istotako daje ravnateljstvo na ogled analize, izvršene na račun ravnateljstva po strokovnjakih. Licitacija je veljavna, ko jo odobri pristojna oblast, ako najde ponudbe zadovoljive. Po odobreni licitaciji mora kupec odvezeti blago najpozneje tekom meseca dni. Ako tega ne stori, se vrši druga prodaja na njegove stroške in je odgovoren tudi za eventualno razliko v prodajni ceni. V kolikor ne zadostuje vložena kavcija za pokritje razlike prodajne cene in stroškov pri drugi prodaji, jamči kupec s svojim premoženjem. Ravnateljstvo pa nima nikake pravice na razliko morebitne višje cene, dosežene pri prodaji. Denar za kupljeno blago mora položiti kupec takoj v dinarjih, ko odobri ravnateljstvo prodajo in jo objavi. Pristojna oblast mora v roku desetih dni odobriti ali ovreči prodajo. Ponudbe se na dan licitacije vlagajo najpozneje do 12. ure popoldne. Kavcija se polaga v srbskih dinarjih ali francoskih frankih, državnih ali državno zavarovanih papirjih, in sicer: za manganovo rudo 3 dinarje od tone, za železno rudo, pirit in bakreno rudo 2 dinarja od tone, za baker 100 dinarjev od tone. Licitanti, ki so tuji podaniki, polagajo dvojno kavcijo. Kavcija se mora položiti dan pred licitacijo pri blagajni ravnateljstva in pri oddaji ponudbe to izkazati.

Upor italijanskih vojakov.

Italijanska nasilja.

LDU. Sušak, 12. maja. Iz Ilirske Bistrice poročajo: Prebivalstvo je zelo zavvedno, toda toliko, da ne obupa, ker je popolnoma prepuščeno samo sebi. Nima nikake zveze z domovino, nobenih časopisov, v cerkvi ne čuje več slovenske besede, kar zbujajo veliko potrtost. Kljub temu je slovensko prebivalstvo polno vere, da se mora vrniti dan in sicer kmalu, ko bo zopet zasijala svoboda. Tudi v Ilirski Bistrici, Trnovem in v okolici niso izostale italijanske šikane. Dosedanjšega gerenta Starca so odpustili in na njegovo mesto imenovali vojaškega komisarja. Nedavno so odvedli župnika Dežmana. Zapiranje in druge šikane zelo razburjajo prebivalstvo, ki je pripravljeno na najhujše in ki komaj čaka, kako bi se otreslo novih gospodarjev, modernih barbarov.

Iz Postojne prihajajo istotako slabe vesti. Javljajo, da so tamošnje oblasti izdale najstrožje in najbrutalnejše odredbe, da bi zatrle vsak jugoslovanski izraz. Hišne preiskave in interniranja so na dnevnem redu. V zadnjem času so internirali tvorničarja Jarca in njegovega sina, hišne preiskave so bile pa pri Kutini in Ambrožiču. Drugače se našli ljudje v Postojni drže zelo dobro in hvalevredno. Nekorektnosti naših ljudi so zelo redke. — Dne 1. maja se je uprla na kolodvoru Ilirske Bistrice-Trnovo (po italijansko: Besterza-Terranova) stotnja italijanskih vojakov, ki so pometali proč orožje in ga uničili in demonstrirali proti vojni in okupaciji. Upornike so takoj zaprli in kaznovali.

Razna poročila.

Grozote italijanskih ječ.

LDU. Sušak, 12. maja. Župnik Janko Dežman iz Harij pri Ilirski Bistrici-Trnovo je bil že meseca februarja aretiran in obtožen radi posesti orožja in upora proti italijanski vojski ter streljanja na italijanske vojake. Obsojen je bil na 18 mesecev ječe. Radi amnestije so ga izpustili. Dne 1. t. m. so ga hoteli zopet internirati. Pozvali so ga na poveljništvo karabinerjev v Podgrad v zelo »važnem poslu«. Ko je došel k dotičnemu častniku, ga je ta proglasil za aretiranega in odredil, da se mora kot zelo nevarna oseba odvesti v Italijo. Porabil pa je ugodno priliko in pobegnil, preoblečen kot pastir. Župnik pripoveduje o grozotah, ki jih uganjajo »kulturni« Italijani na našem ljudstvu ter njihovo nepopisno žalostno stanje v tržaških temnicah. V teh ječah je naravnost grozno. V celicah, ki so določene za dva človeka, je natlačenih po 26—30 oseb. Pomešani so med seboj brez razlike na spol, moški in ženske.

Demokratska stranka v Dalmaciji.

LDU. Split, 12. maja. (DKU.) Včeraj je bil tu sestanek v svrhu organizacije Jugoslovanske demokratske stranke v Dalmaciji in Splitu. Posvetovanje je otvoril tajnik stranke za dalmacijo, dr. Prvislav Grisogono, ter je bil na njegov predlog izvoljen za predsednika sestanku mestni župan dr. Ivo Tartaglia. Odposlal se je brzojavni pozdrav regentu Aleksandru, dr. Trumbiću, dr. Smolaki in ministru Pribičeviću. Predlagana resolucija je bila soglasno sprejeta, nakar se je izvolil izvršilni odbor za organizacijo v Splitu v smislu stranke.

Angleži ostanejo na Reki.

LDU. Lugano, 11. maja. (ČTU.) Poroča se, da se nasproti vestem o odhodu angleškega detašmaja v Reki tamošnja angleška komisija pripravlja na trajno bivanje v mestu. Poveljnik britanskih čet na Reki je baje sklenil petletno najemniško pogodbo.

Mirovna pogodba z Nemčijo in socialisti.

LDU. Berlin, 12. maja. (DKU.) »Vorwärts« javlja iz Versailles: Celotni vtis dosedanjih izvajanj francoskih socialistov glede mirovne pogodbe je sledeči: Mirovna pogodba je sramota, vendar pa socialisti za enkrat ne morejo storiti ničesar. Ta mir se bo itak radi svoje nezmernosti izkazal za neizvedljivega. Nemčija ne more podpisati, mednarodni socializem pa ga bo uničil.

LDU. Berlin, 12. maja. (DKU.) »Vorwärts« poroča iz Versailles: Kakor javlja »Humaniter«, je poslovni odbor socialistične stranke sklenil, da preišče posamezne točke mirovne pogodbe in pregleda

ter ustanovi pogoje. Odbor se bo sestal že 13. maja zvečer.

LDU. Berlin, 12. maja. (DKU.) »BZ am Mittag« javlja iz Versailles: Mirovni odsek berlinske socialistične konference je sklican za nedeljo in ponedeljek v Pariz v zadevi mirovne konference.

Angleško delavstvo razjarjeno nad Nemci.

LDU. Zeneva, 1. maja. (ČTU.) »Temps« poroča, da so bili angleški delegati, katerim je jako dobro znano razpoloženje med delavci, zelo razjarjeni, ko je grof Brockdorff v svojem govoru apeliral na delavske sloje. Milijone je delavcev, je rekel Bernes, ki bi po dogodkih preteklega srede, t. j. dneva izročitve mirovnih pogojev, radi zgrabili za orožje ter se bojevali proti Nemčiji.

Boji na Ogrskem.

LDU. Budimpešta, 12. maja. (DKU.) OKU javlja o vojaškem položaju: Severno mesta Salgotarjana smo prodirali dalje. Sicer ni nič novega.

LDU. Budimpešta, 12. maja. (DKU.) OKU javlja: Vrhovni poveljnik Viljem Böhm je danes predpoldne brzojavil Beli Kunu: Prihajam iz Füleka, ki so ga ogrske čete zasedle.

Ameriške čete za Rusijo.

LDU. Berlin, 12. maja. (DKU.) »Deutsche allgemeine Zeitung« poroča iz Curia, da je ameriški vojni departement odredil, da se odpošlje kontingent 8000 mož na Rusko. Domneva se, da se je izvršil ta ukrep na podlagi dogovora med Zedinjenimi državami in alijanci glede vojaških operacij v Rusiji.

Vladne čete zasedle Lipsko.

LDU. Lipsko, 11. maja. (ČTU.) Davi so saksonske vladne čete pod generalom Merkerjem vkorakale v Lipsko. Nad Lipsko je proglašeno obsedno stanje in preki sod. Del špartakovskih vodij so aretirali. Ako bi izbruhnila nameravana splošna stavka, bi delavcem nudili takojšnjo vojaško pomoč.

Dr. Bauer se je ponesrečil.

LDU. Dunaj, 12. maja. (ČTU.) Pozno ponoči je bila alarmirana rešilna postaja, in sicer v Theobaldgasse v VI. okraju. Tam so našli državnega tajnika dr. Bauera z dvocentimetersko rano na temenu. Ponesrečil se je z avtomobilom.

LDU. Berlin, 12. maja. (DKU.) »BZ am Mittag« poroča iz Lipskega: Včerajšnji dan je potekel v splošnem mirno. General Märker je delavski svet razpustil in člane aretirati. Te dni se bo vršila nova volitev v delavski svet.

Politične novice.

+ Ugotoviti je treba! Naš komisariat v Celovcu je bil uradno od belgajske vlade notificiran dunajski in celovski vladi brez protesta in od obeh vlad priznan. Po mednarodnem pravu je to nekaka vrsta poslaništva, ki se spoštuje pri civiliziranih narodih tudi za slučaj vojne. Slovenci se tega držimo in gospod Fasching zastopa v svoji pisarni mirno in nemoteno interese Nemške Avstrije v Ljubljani. V Celovcu pa so Nemci že jeseni opetovano napadali komisariat in v isti hiši razsajali. Gospod poslanec Smodej in njega namestnik nista več bila varna življenja in sta pobegnila. Potem je nastopil in vrlo izpolnjeval tečajno to službo gospod dr. Janko Hočvar. Sedaj so tudi tega vzeli, komisariat zaprli in ga internirali v Malnicu v gorah Gornje Koroške, kjer živi v najslabših razmerah. Poskrbelo se je za pomoč! Toda vse take krutosti je treba ugotoviti za dan obračuna. Ta se naj pri nas ne izvaja s pobijanjem šip, ker verujemo na drugo in boljše metodo.

+ Celjsko nemško glasilo »Deutsche Wacht« z dne 10. t. m. naznanja, da s prihodnjo številko preneha izhajati pod tem naslovom ter da bo odslej izhajal list kot »Cillier Zeitung«. Znamenje novih razmer, s katerimi so tudi Nemci začeli računati.

+ Deportacija škofa Mahniča v laški luči. »Le Temps« prinaša italijansko uradno poročilo o potovanju škofa Mahniča v Rim, ki se glasi: »Vest, da so Italijani škofa Mahniča deportirali je brez podlage. Škof Mahnič je bil pozvan v Rim od svete Stolice in italijanske oblasti so mu dale le na razpolago torpedovko, da mu olajšajo potovanje v Jakin. V Rim je prišel 5. aprila in je prisostvoval velikonočnim slovesnostim, nato se je pa podal v Frascati, kjer stanuje v nekem francoskem samostanu.« Dementi je tak, da nam more le potrditi deportacijo.

+ Zakonski načrt o državljanstvu. Ministrski svet je odobril načrt ministra za konstituantno o državljanstvu SHS. Dosedanji pravni položaj je bil nevzdržljiv. Srbija in Črnagora sta tudi imela svoje državljanstvo, a nekaj podobnega je bilo tudi v Bosni, Hercegovini, Hrvatski in Slavoniji. Kdo pa je državljan našega kraljestva v ostalih bivših pokrajinah Avstro-Ogrske, je bilo do sedaj nejasno. Zakon-

ski načrt sprejema v tem pogledu načelo pristojnosti, pa načelno priznava državljanstvo vsem onim, ki imajo pravico pristojnosti v kaki občini, ki pripada naši državi. To velja brez izjeme za vse Srbe, Hrvate in Slovence. Tujci, ki imajo domovinsko pravico v naših krajih že 10 let ali manj, morejo po novem zakonu izbirati, da zaprosijo za državljanstvo v kraljestvu SHS ali pa da postanejo državljani kake druge nove države na ozemlju bivše monarhije. Posebna določila ima zakonski načrt za tuje uradnike, ki jih je importirala bivša avstro-ogrsko vlada v naše dežele, pa so po tedanjih zakonih že s samim imenovanjem dobili domovinsko pravico. Zakonski načrt tega privilegija ne priznava, in bodo imeli ti uradniki pravico do državljanstva samo v tem slučaju, ako bodo sprejeti v javno službo. Posebne ugodnosti daje zakon onim Jugoslovanom, ki vsled mirovne pogodbe pridejo pod oblast kake tuje države. Ti imajo pravico na naše državljanstvo tudi brez predhodnega odpusta iz tujega državljanstva. V ostalih vprašanjih se drži zakonski načrt načel, ki splošno veljajo v kulturnih državah. Načrt pride v kratkem na dnevni red narodnega predstavnštva.

Dnevne novice.

— Umrla je 11. t. m. na Fužini pri Zagradcu Alojzija Žitnik, mati polkojnega državnega in deželnega poslanca kanonika dr. Ignacij Žitnika, v 81. letu starosti. Pogreb bo 13. t. m. Bila je blaga duša. Veleugledni rodbini naše sožalje. Naj v miru počiva!

— Iz predsedstva Orlovске zveze. Z ozirom na zadnje dogodke v javnosti so se pojavile napačne govorice o Orlovski organizaciji. Izjavljamo, da je vzrok delne krize v predsedstvu O. Z. samo načelnega značaja, ki pa se bo temeljito pojasnila na seji širšega odbora O. Z. dne 1. junija t. l. v Ljubljani. S tem je tudi združen odstop predsednika O. Z., podan dne 10. t. m. Odske pozivljamo, da brez ozira na to nemoteno in z veseljem vztrajajo pri dotedanjem delu, ker smo prepričani, da ta kriza ne bode škodovala, temveč koristila našemu delu. Na zdar! — Predsedstvo Orlovске Zveze.

— Koroški begunci se naprošajo, naj čimprej naznanijo naslove svojih bivališč, posebno oni, ki so brez sredstev, na Odbor koroških beguncev, Poljanska cesta št. 4, Ljubljana.

— Za koroške begunce so došli sledeči darovi: Društvo katol. rok. pomočnikov, 50 K; podčastniki ljubeljske skupine (S. N.), 250 K; Blatnik in Pungartnik, Lokvica, 82 K; Glasbena Matica od 22. februarja, 1278 K 85 vin.; predsednik dr. Janko Brejc, 1000 K; Ivan Birola, Zagorje, 500 K; dr. Ivan Bole, ravnatelj, 500 K; Viktor Rohman, Ljubljana, 200 K; Ignacij Zaplotnik, 100 K; F. S., 100 K; dr. V. Gregorič, 100 K; dr. Bleiweisova, 100 K; železničarji državne železnice v Ljubljani, 79 K; Jos. Ahlin, Kranj, 50 K; inž. Turnšek, Ljubljana (S. N.), 50 K; M. Zamida, ravnatelj, Ljubljana, 50 K; prof. dr. Perne, 20 K; sledeči častniki in podčastniki: Fr. Horvat, 10 K; Venc. Čopič, 10 K; Rajko Rajer, 10 K; Lojze Volk, 10 K; Vilko Verbič, 10 K; Franc Bezlaj, 5 K; Viktor Tomec, 5 K; Ivan Logar, 5 K; Srečko Muškati, 5 K; Ladislav Rakovec, 5 K; Srečko Zuljan, 3 K; Vinko Oblak, 5 K; Alojzij Črtalič, 5 K. Skupaj 4597 K 85 vin. Rodoljubnim darovalcem izreka najtoplejšo zahvalo: Odbor koroških beguncev. — Dr. J. Arnež, blagajnik.

— Koroški slovenski begunci! Imam pri Mokronogu hišico, v katero sprejemam za čas posurovelega divjanja nemških tolp slovensko, pošteno kmetško rodbino brezplačno. Delavne moči dobijo lahko poljedelsko delo proti plačilu in hrani. — Peter Strel, posestnik v Mokronogu.

— Nov vizitator frančiškanov v Sloveniji. P. Avguštin Juričič, frančiškan province sv. Jeronima v Dalmaciji, ki je pred tremi meseci pobegnil pred italijanskim terorjem v Zagreb, je imenovan od generala frančiškanskega reda v Rimu za vizitatorja frančiškanske province sv. Križa v Sloveniji.

— Župnik Janko Dežman iz Ilirske Bistrice se naproša, da se radi neke zadeve obrne na naslov Franc Tomazin, Jesenice, postaja.

— Tatvina. Na žagi Fortuna pri Gorjah sta bila v noči od 5. do 6. t. m. odvezta dva transmijska jermena. Pred nakupom se svari. V slučaju kake poizvedbe naj se naznani proti nagradi na vodstvo žage.

Občni zbor društva za otroško varstvo in mladinsko skrb.

(Dalje.)

V začasnem zavetišču je bilo gibanje enako živahno, kot v prejšnjih letih. Tekom leta 1918. se je nanovo spretelo

83 varovancev. Iz prejšnjega leta jih je tam ostalo 51, skupaj 144 varovancev. Izstopilo jih je v 1918. letu 89 in jih je torej koncem 1918. leta še ostalo v zavodu 55 varovancev. Že na zadnjem običnem zboru je tajnik povdarjal, da je bilo treba število varovancev proti prejšnjemu letu nekoliko skrajšati, in sicer iz zdravstvenih razlogov. Nevarne bolezni, ki jih je prinesla s seboj vojna, so silile k največji opreznosti. Ne vsled zmanjšanja potrebe, marveč zgolj radi tega, da se prepreči ali pa vsaj zmanjša nevarnost nalezljivih bolezni, se je moralo število varovancev nekoliko skrajšati. Kljub temu je pa naš zavod še vedno prenapolnjen in ne odgovarja zahtevam higijene. Upamo pa, kakor že povedano, da bodo močnejše temu nedostatku v kratkem odpravi in celo naš zavod primerno razširiti.

Od na novo sprejetih varovancev jih je bilo manj kot eno leto starih 7, od 1—3 let jih je bilo 6, od 3—6 let jih je bilo 16, nad 6 let starih se jih je pa sprejelo 55, skupaj torej 83 varovancev. Pričakovali smo, da bo leta konec vojne in demobilizacija prinesla skrajšanje števila naših varovancev. Vendar temu ni tako, ker je mnogo očetov, ki se še niso vrnil, žalibog je pa še več takih, ki se ne bodo več vrnil; pri mnogih pa, ki so se vrnil, so razmere tako razdrapane, da ni moč otrok poslati v domače gnezdo.

Zdravstvene razmere v zavetišču so bile v preteklem letu zadovoljive in boljše kot v pretekli letu. Prehranjevalne težkoče in slabe prometne razmere so nam žalibog onemogočile v preteklem letu poslati svoje varovance v počitniško kolonijo. Vendar pa so se oddali nekateri otroci, ki so bili slabi in potrebni izpremembe zraka k dolgoročnim rodbinam na deželo, kjer so bili sprejeti v dobro in brezplačno oskrbo. Odbor pa nikakor ne namerava popustiti počitniških kolonij, ker se dobro zaveda, kako je tako razvedrilo in prememba zraka prepotrebna za našo dečo. Upamo, da ne nastopijo nobene zapreke in že to poletje lahko pošljemo svoje varovance zopet v sveži zrak in dobro oskrbo na deželo.

Ker je namen našega zavetišča le začasno oskrbovanje dece, se je od izstopivših varovancev oddal večji del v tujo oskrbo, nekaj se jih je pa vrnilo zopet nazaj k svojcem, ker so vzroki, radi katerih so bili sprejeti, odpadli. Take, ki so bili že sposobni za delo, se je oddalo poštenim družinam in zanesljivim posestnikom na deželo. Doselej se je oddalo od strani društva že 80 otrok za stalno na deželo in se jim je na ta način dalo stalno življenjsko preiskrbo na deželi, medtem ko bi se sicer gotovo velik del te dece pogubil. Vsi, ki so se oddali na deželo, se nahajajo seveda še vedno pod stalnim nadzorom, katero izvršuje voditeljica zavetišča sama ali po posebnih zaupnikih. Nadzorstvo pa oskrbujejo tudi okrajna sodišča v svojih okoliščinah.

V preteklem letu se je sprejelo v društveno zavetišče in se je tam oskrbovalo 52 otrok brezplačno skozi skupaj 2847 dni; 30 otrok se je pa oskrbovalo proti znižanemu plačilu.

S koncem vojne izostali so pri mnogih varovancih državni preživninski prispevki, v nekaterih slučajih je bilo močnejše izplačilo podpor zopet doseči, za ostale slučaje pa je moralo društvo vzeti nase novo breme.

Da pa je bilo v začasnem zavetišču in izven njega močnejše preživljati toliko varovancev po tako nizki oskrbnini, pri teh težavnih razmerah in na tako vzoren način, gre zopet in zopet že tolikokrat izrečeno priznanje in zahvala vzornemu gospodinjstvu voditeljice, častite sestre Marije Tomec, pa tudi izdatni pomoči javnih aprovizacij in drugih blagih dobrotnikov in dobrotnic.

Generalni varhi našega društva je svoje delovanje tudi v tem letu z najboljšimi uspehi nadaljeval, število njegovih varovancev se je pomnožilo, sodišče mu je odkazalo vse po statutih nanj odpadajočo varstvo. Koncem leta 1917. je ostalo pod njegovim okriljem 37 varstvenih slučajev z 51 varovanci. Tekom leta 1918. mu je pripadlo na novo 55 slučajev s 64 varovanci in je tedaj do konca leta 1918. prevzel 92 slučajev s 115 varovanci. Tekom leta 1918. je odpadlo vsled smrti 8 slučajev z 9 varovanci in je tedaj koncem leta 1918. generalnemu varihu ostalo še 84 slučajev z 106 varovanci.

Pri okrajnem sodišču v Ljubljani sta, kakor prejšnja leta delovala tudi skupna varuha gg. Ivan Stiene, davčni pristav v pokoj in Anton Perjatelj, sodni oficijal v pokoj. Z ozirom na razširjeni delokrog generalnega varuha je število njenih varštev v preteklem letu nekoliko padlo.

V zdravniškem posvetovališču ni bilo v preteklem letu še močnejše, povzeli društvenega delovanja, ker je bil g. dr. Bogdan Drč še vedno pri vojaki odsojen. Vrnil se je sicer v pozni jeseni, vendar posvetovališča vsled pomanjkanja prostorov ni bilo močnejše takoj otvoriti.

Končno se usojam, spominjati se še vseh društvenih dobrotnikov, zlasti deželne odbora kranjskega, mesta Ljubljane,

vseh zavodov in zasebnikov, ki so na en ali drugi način podpirali društvo v njegovem delovanju. Bodi jim vsem na tem mestu izrečena najlepša in najtoplejša zahvala! —

Potem je poročal blagajnik o denarnem poslovanju društva leta 1918. Iz tega poročila je posneti, da je društvo koncem 11. poslovnega leta štel 219 društvenikov, in sicer 27 ustanovnikov in 192 rednih članov, ki je njih društvenina znašala 983 K 90 vin. Skrčilo se je tedaj število društvenikov od leta 1917. za 21. — Prejemki leta 1918. so znašali 12.504 K 53 vin., izdatki pa 10.429 K 89 vin., med temi za začasno zavetišče 5002 K 60 vin.; prebitka je bilo torej 2074 K 64 vin., kateremu nasproti pa stoji znesek 2104 K 14 vin. za neporavnane račune iz leta 1918.

Po predlogu g. računskega revizorja, ki je bil račune pregledal in našel, da so v lepem redu in da je sploh knjigovodstvo vzorno, se je dal odboru absolutorij. — Za računsko preglednika za leto 1919. sta bila izvoljena dosedanja preglednika.

Pri »slučajnostih« je načelnik predlagal spremembo § 13. obstoječih društvenih pravil v tem, da se vrši drugi občni zbor pol ure pozneje. Dozdaj se je vršil drugi zbor eno uro pozneje. Predlog je bil enoglasno sprejet.

H koncu se je izrekla zahvala za požrtvovalno delovanje vsemu odboru in zlasti načelniku in funkcionarjem z določenimi delokrogi.

Ker je bil dnevni red izčrpan, je predsednik zborovanje zaključil in se navzočim zahvalil za njih udeležbo.

(Dalje.)

Nainovelše.

HRVATSKA POMOČ SLOVENCEM.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 12. maja. Današnje »Novo Vrijeme« pozivlje vse Jugoslovane, naj prihite na pomoč Slovincem. Med drugim piše: Naši bratje Slovenci so prišli vsled nemškega napada v nemile neopriličke. Ko so dobili priliko, da so se pričeli urejevati, so jih pričeli tirati iz njihovih domov. Ljubljana in druga večja mesta so polna begunccev, sedaj ko se podpisuje mirovna pogodba z Nemčijo, in to vsled nereda v Avstriji! Nemci so edini, ki se večjeje z Italijo, ko se vojskujejo. To ne sme biti! Ali smo zavezniki ententinih oblasti ali nismo? Zahtevamo, da se konča to stanje! Za naše brate pa, ki so v težavnem položaju, je treba hitre pomoči. Danes je kakor nikdar potrebno, da svojim bratom hitro in obilno pomagamo!

HRVATSKA LJUDSKA STRANKA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 12. maja. Hrvatska ljudska stranka je izdelala nov statut svoje organizacije. Ta statut je začasen in določa, da se deli organizacija hrvatske ljudske stranke v tri dele, in sicer v seljaško demokracijo za kmete, v obrtniško organizacijo za obrtnike in v meščansko organizacijo za meščane.

NESOGLASJE V MINISTRSTVU.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 12. maja. »Narodna Politika« poroča: V ministrskem kabinetu vlada nesoglasje vsled notranjega položaja in bi moglo priti do krize ali vsaj do rekonstrukcije kabineta. Vzrok krizi bi bilo nesoglasje v demokratskem klubu, iz katerega je izstopilo večje število poslancev iz Bosne in Hercegovine. Ogorčeni strankarski boji, ki so se pričeli v Bosni in Hercegovini, vplivajo jako mnogo na razvoj krize. Prvi bi imel odstopiti finančni minister dr. Momčilo Ninčić, čegar resort žele dobiti samostalci. — Radi notranjega in zunanjega položaja je bil na dvoru vreden kronski svet.

VAŽNO GLASOVANJE V NARODNEM PREDSTAVNIŠTVU.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 12. maja. Jutri bo v narodnem predstavništvu zelo važno glasovanje.

PRESTOLONASLEDNIK NA POTOVANJU PO NAŠIH DEŽELAH.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 12. maja. Prestolonaslednik regent Aleksander bo odšel za 20 dni na potovanje po kraljestvu, da obišče čete in pokrajinske vlade. Spremljala ga bo hosta dvorni maršal Palubic in polkovnik Damjanović.

PREPOVED ZBOROVANJ.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 12. maja. »Novo Vrijeme« piše z ozirom na prepoved shodov: Minister Pribečević je prepovedal vse javne skupščine in shode, potem ko je njegova stranka razglasila, da bo v najkrajšem času priredila do 200 shodov. Sedaj je šef skupščinske stranke prepovedal te shode. Čitamo o uspehih v Bosni, Dalmaciji, Bački in Banatu, a po vesteh še ne more biti prirejenih 200 shodov. »Novo Vrijeme« sklepa iz tega, da je demokratska stranka

doživela fiasko v vseh pokrajinah Jugoslavije.

MUSLIMANI V BOSNI.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 12. maja. Kakor javlja sarajevska »Pravda«, je pristopil dr. Mehmed Spaho definitivno jugoslovanski muslimanski organizaciji, koje jedro tvori skupina dr. Hrasnice. Dr. Spaho je bil minister, pa je odstopil iz vlade radi agrarnega vprašanja in radi razmer v Bosni in Hercegovini, ki so se razvijale pod upravo notranjega ministra Pribečevića.

HRVATSKA NAPREDNA DEMOKRATSKA STRANKA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 12. maja. Napredna demokratska stranka ima 14. t. m. važno konferenco.

MEDNARODNA INTERPARLAMENTARNA TRGOVSKA KONFERENCA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 12. maja. V sredo bo odpotovala naša delegacija pod vodstvom ministra za pravosodje dr. Trifkovića na mednarodno interparlamentarno trgovsko konferenco. Delegacija potuje najprej v Pariz, odtam pa v Bruselj na konferenco.

DELO KOMISIJE ZA VOJNI PLEN.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 12. maja. Komisija, ki deluje na Dunaju v svrhu zbiranja vojnega plena, bo končala koncem meseca svoje posle. Dosedaj je bilo transportiranih v Belgrad 45 vagonov vojnega plena, ki je državna imovina.

DEMOKRATSKA ZAJEDNICA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 12. maja. V demokratsko zajednico je vstopil poslanec dr. Angelić, ki je že svoječasi javil svoj pristop.

GOLJUFJE PRI DOBAVAH ZA SRBSKO ARMADO.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 12. maja. V narodnem predstavništvu je bila vložena interpelacija glede goljufij pri dobavah opank za srbsko armado, katerih glavni krivci se svobodno gibljejo v deželi in inozemstvu.

TEHNIČNA FAKULTETA V BELGRADU.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 12. maja. Koncem meseca prične poslovanje tehnična fakulteta belgrajskega vseučilišča, in sicer v novi zgradbi vojne akademije. Priprave so v polnem teku. Čas vpisovanja se bo objavil naknadno.

DENARNA SREDSTVA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Belgrad, 12. maja. Radi ureditve posameznih krajev so okrožni odbori, ki nimajo dovolj denarja na razpolago, zahtevali posojila od kraljevske vlade. Vlada je dosedaj odobrila nekoliko posojil v znesku več sto tisoč dinarjev.

BOLGARSKA MOBILIZIRA.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 12. marca. »Agence de Balcan« javlja iz Soluna: Po informacijah iz Bolgarije, ki jih potrjujejo službene brzojavke iz Belgrada, odreja bolgarska vojna oblast v nasprotju z določili premirja delno mobilizacijo čet, ojačuje polke na prejšnje efektivno stanje ter jih postavlja pod zapovedništvo častnikov, ki so znani vsled svojega šovinizma. Te čete bi imele iti proti srbskim mejam. Belgrajska vlada je ukrenila potrebne odredbe, ker se pojavljajo znaki, da hoče Bolgarija pod krinko boljševizma, kakor je to storila mažarska oblast v Budimpešti, nastopiti na jugu proti Srbiji.

SOKOLSTVO NA HRVATSKEM.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

m Zagreb, 12. maja. Včeraj se je razpravljalo vprašanje fuzije jugoslovanskega sokolstva. V zelo živahni debati se je razpravljalo, ali se naj osnuje edinstvena jugoslovanska sokolska zveza, o njeni kompetenci, in ali naj posamezne jugoslovanske sokolske zveze še nadalje obstoje ali pa se naj razpuste. Na več predlogov se je sklenilo, da se pri hrvatskih sokolskih društvih opusti ime »hrvatski« ter da se stopi v zvezo z bivšim srbskim Sokolom v Zagrebu glede skupnega dela.

MIROVNA POGODBA Z AVSTRIJO.

LDU. Versailles, 12. maja. (ČTU.) Pariški listi pišejo, da bodo pogoji za Avstrijo dosti milejši, kakor oni za Nemčijo. »L'Action Française« poroča, da so aliranci že sklenili priklonitev Nemške Avstrije k Nemčiji, toda Pichon je preprečil ta sklep. »Journal« meni, da se je spojitev le odgodila, če Avstrija ne bo imela prilike, prikloniti se drugemu bloku nego nemškemu. LDU. Versailles, 12. maja. (ČTU.) Pichon bo budgetni komisiji francoske zbornice poročal o vprašanju sodelovanja Francije pri prehrani Avstrije. Živila bo dobavljala Amerika. Francija, Anglija in Italija bodo posodile po 15 milijonov dolarjev, ki jih bo Avstrija plačala Ameriki. Avstrija bo jamčila za ta dolg z gotovimi jamstvi. Odklonitev francoskega dela po-

sojila v znesku 15 milijonov kron še ni končnoveljavna. Komisija je izrazila bojazn, da se jamstva Avstrije ne bodo dala tako lahko realizirati. Želi pa, sodelovati pri prehrani Avstrije.

MIROVNA POGODBA Z NEMČIJO.

LDU. Ženeva, 12. maja. (ČTU.) Bureau Europa Press poroča iz Londona: V uvodniku o mirovni pogodbi izraža radikalna »Daily News« upanje, da bo Nemčija podpisala mirovno pogodbo in da se potem zvezi narodov in splošni javnosti sveta prepušča njena revizija. List izjavlja izrečno, da odobrava teritorialne in vojaške pogoje pogodbe, da pa odklanja njene financijske določbe. V istem smislu se izražata »Manchester Guardian« ter voditelj delavske stranke Henderson.

Ljubljanske novice.

Ij Pogreb generalnega vikarja Janeza Flisa se je vršil v ponedeljek popoldne ob veliki udeležbi ljudstva. Sprevod je vodil prevz. gospod škof dr. Jeglič in opravil tudi pogrebne molitve na grobu. Pogreba so se udeležili tudi: preds. dež. vlade dr. Brejc, poverjenika dr. Golia in dr. Verstovšek, župan dr. Tavčar, poverjenik za finance dr. Šavnik, podpredsednik višjega sodišča, stolni in novomeški kapitelj, svetnik Zajec. Društvo rokodelskih pomočnikov, ki se je pogreba korporativno udeležilo z zastavo, je zapelo dve žalostinki. Z zastavama sta se pogreba udeležili tudi moška in ženska Marijina družba; dalje frančiškani ter nad 100 duhovnikov in bogoslovcev. Da je duhovščina v tako obilnem številu spremila na zadnji poti pokojnega generalnega vikarja, je znamenje, kako so ga njegovi bivši gojenci ljubili. S solzami v očeh so šli za pogrebom tudi njegovi spovedanci, katerih nekateri so do 30 let hodili k njemu iskat dušne utehe. — Tiho in daleč proč od svetovnega šuma je živel in deloval pokojni generalni vikar. In vendar je bil njegov pogreb tako veličasten. Skromni in blagi mož ga je s svojim delom zaslužil! Gospod mu podeli gotovo večno plačilo za zvesto delo v Svojem vinogradu. R. I. P.!

Ij Slov. kat. akad. starešinstvo vabi podpisani na sestanek v torek dne 13. maja ob osmih zvečer na verandi hotela »Union«. — B. Remec.

Ij Odborova seja »Slomškove zveze« bo danes ob pol sedmih zvečer! Važno.

Ij Zveza služkinj ima v četrtek ob četrti na šest sveto mašo na Rožniku. — Vabljenje so vse članice.

Ij Poročil se je kap. I. razr. Karol Peršl, dodeljen adjutanturi komande dravske div. obl. v Ljubljani, z gospo Karlo vd. Peršl roj. Tekavčič.

Ij Združeno žensktvo v Ljubljani je vabljeno v sredo, 14. maja ob 18. uri na posvetovanje v Magistratni dvorani v zadevi dobrodelne akcije v prid koroškimi beguncem.

Ij Iz gledališke pisarne. (Baletni večeri.) Narodno gledališče priredi ta in prihodnji teden v opernem gledališču tri baletne večere, pri katerih nastopi vse baletne osebe in ki naj so obenem nekaka javna preizkušnja gojenk baletne šole Narodnega gledališča. Predvajali se bodo razni figurativni plesi novejših baletnih literature. Z ozirom na sodelovanje malih gojenk se te predstave vrše izjemoma že ob 7. uri zvečer, na kar se p. n. občinstvo posebno opozarja. Prvi teh baletnih večerov vrši se v torek dne 13. maja za abonement A.

Ij O sobotnih demonstracijah smo prejeli naknadno obvestilo, da je dijaštvo demonstriralo le pred nunsko cerkvijo. Tem demonstracijam se je pridružilo veliko drugega občinstva. Ko so bile demonstracije pred cerkvijo končane, se je dijaštvo razšlo, medtem ko je množica drugih demonstrantov nadljevala svoj demonstrativni obhod po mestu. Poznejših obžalovanj vrednih izgredev so dijaštvo ni udeleževalo.

Ij Mesečni sestanek Slov. zdravniškega društva v četrtek, 15. t. m., ob pol štirih popoldne na internem oddelku deželne bolnišnice. Tema: Boj proti tuberkulozi.

Ij Društvo finančne straže na Slovenskem ima svoj redni občni zbor dne 18. t. m., ob 10. uri v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani. P. n. člani se vabijo, da se tega občnega zbora zanesljivo udeležijo. — Odbor.

Ij Ubog dijak-begunec je zgubil v soboto popoldne od škofije do glavne pošte 36 listkov za večerjo in kosilo v dijaški kuhinji »Domovina«. Ti listki so bili nakazila za domovna revežu za celi mesec. Sedaj je dijak v največji bedi, ker nima ne denarja ne nakaznic. Prosimo poštene najditelja, da najdene listke gotovo vrne. Naj jih prinese v naše uredništvo. Stori bo dobro delo!

Ij Gospod, ki je zamenjal površnik v kavarni »Zvezda« v soboto med 22. in 23. uro, naj se oglasi od 12.—14. ure v Soteski 10. II. nadstropje, kjer dobi svojega z vso vsebino nazaj.

Ij Gremij trgovcev v Ljubljani pozivlje vse trgovce in trgovske pomočnike, ki bi želeli nastaniti se v Bitolju, da mu naznanijo natančen svoj naslov najkasneje do 22. majnika t. l.

Ij Umrli so v Ljubljani: Alojzija Čadež, vdova poštnega uradnika in posestnica, 71 let. — Santo Sodnik, profesorjev sin, 18 mescev. — Alojzija Gregorič, posestnica, 41 let. — Ivana Rotar, mlinarjeva žena, 39 let. — Cirila Deleja, učiteljica, 29 let. — Alojzija Srša, dninarica, 36 let. — Nikolaj Žunič, zasebnik, 70 let. — Ivana Tomšič, dninarica, 32 let. — Neža Blas, zasebnica, 81 let. — Karolina Drnovšek, rejenka, 13 mescev. — Josip Petek, sin sobnega slikarja, 3 leta.

Položaj in rešitev prekmurskih Slovencev.

Interpelacija narodnega poslanika dr. Jos. Hohnjeca in tovarišev na ministrskega predsednika, vodečega posle zunanjega ministristva:

Svetovna vojna je z orjaško močjo sile in ideje odprla grobove, v katerih so stoletja ležali slovanski narodi, pahnjeni v narodno in politično smrt od vzporedno in vzajemno delujočega nemškega in madžarskega imperializma.

Grobovi se odpirajo za vstajenje. Če nekateri udje ostanejo v grobu, je vstajenje nepopolno in nezadovoljivo. V pojmu vstajenja je obsežno oživiljenje in zajamčen povzdig vseh udov. Narodni organizem, od katerega so odsekani integralni deli, je okrnjak, podoben vojnemu invalidu. Na tisoče in stotisoče je invalidov-posomeznikov, ki so obžalovanja vredni produkt vojne. Še bolj obžalovanja vredno bi bilo, če bi mirovna konferenca v Parizu ustvarila invalide — države.

Iz groba vstali slovenski narod tvori z bratskim srbskim in hrvatskim narodom edinstven državni organizem. V tem organizmu Slovenci na žalost še pogrešamo močnejše, za življenje sposobne, po življenju brepeneče ude.

Naše kraje, ki jih obseva in ogreva toplo južno solnce ter poljublja Jadransko morje, hoče nenasični italijanski imperializem odtrgati od našega živega narodnega telesa in jih spremeniti v groblje potujčene zemlje, kamor bo vsak narodno zavedni Slovenec zmiraj v duhu romal vsled one neodoljive sile, ki je lastna spominu na naše mrtve in ki ob njihovih grobovih ne žaluje samo, marveč se tudi nadeja vstajenja ter ga pripravlja.

Pa tudi premaganca svetovne vojne, nemški in italijanski imperializem, nočeta iz svojega smrtonosnega objema spustiti slovenske zemlje in slovenskih duš.

Še vedno tužni slovenski Korotan! Kako te je nemško-nacionalno tiranstvo zakopalo tako globoko v grob, da te celo svetovna vojna doslej še ni mogla izkopati iz njega! Ali si ti, ki si bil zibel slovenske narodnosti, določen za to, da postaneš mrljiška krsta tudi za kraje v svoji soseščini? V zadnji uri bodi vsem poklicanim činiteljem izrečen najnujnejši opomin, da za slovenski Korotan storijo vse, kar je njihova dolžnost in njihova moč, sicer jih bo sodobnost in prihodnost morala uvrstiti med one, ki so grobarji slovenstva na Koroškem in sploh na naši severni državni meji.

Še obupnejše donijo klici tistih naših bratov, ki prebivajo onstran Mure na Ogrskem. Že tolikokrat so dvignili svoj glas, proseč, naj bi jim njihovi močnejši in srečnejši bratje prišli na pomoč. Pomoči pa ni bilo od nikoder. Slovaki je rešen madžarskega tiranstva, rešil ga je močnejši brat Čeh. Ogrski Rusin je oproščen svojih spon s pomočjo svojih bratov izvan Ogrske. Ogrskega Romuna je osvobodila nacionalna armada ter ga je vpostavila za gospodarja na razširjenem ozemlju. Le ogrski Slovenec je še danes suženj. Narodno in politično ga še vedno davi in gnjavi madžarski nacionalizem, madžarski boljševizem pa mu ropa imetje, pali njegove hiše, pustoši njegova polja.

Prekmurski Slovenci, ki skrivoma prihajajo preko meje, obupno tožijo, kako žalostne in neznosne razmere sedaj vladajo na Ogrskem. Reda in varnosti ni nikjer. Podivjane tolpe ropajo in plenijo pri ubogih slovenskih kmetih, ki so brez vsake zaščite in nimajo nobene pravice. Po nekod se je ljudstvo uprlo zoper boljševike. V nekaterih krajih, kakor v Lendavi, pa so zopet zmagali boljševiki, ki so se strahno maščevali nad tamošnjim prebivalstvom, okoli 16 odličnih oseb so pobesili, kakšnih trideset pa so odpeljali s seboj. V okolici Belatince, Sobote in Cankove so se boljševiške čete odstranile, pa vzele so s seboj, kar so mogle, zlasti živila, konje, vozove itd. V Gornji Lendavi so boljševiki priredili shod in ker se ljudstvo ni odzvalo povabilu, so v okolici zgrabili 25 kmetov in gospoda župnika in so jih odvezli s seboj. Kjer se še držijo boljševiške tolpe, od tam ljudje trumoma bežijo v kraje, kjer ni takih tolpe. Groza nas obdaja, tako mi je koncem preteklega mesca visal nek

prekmurski Slovenec, ko moramo gledati, da so naša polja postala bojišča in naše vasi zbirališča raznim nevarnim tolpom. Vse nam bodo pojedli, pokradli in opustošili, narod bo pa pomanjkanja umiral. Manjka nam zlasti tudi soli. Ker ljudje jedo nesoljene jedi, so nastopile razne črvesne bolezni. Ne dajo nam nič, vzamejo pa, ali kakor se dandanašnji lepše reče, rekvirirajo vse. Nedavno je tudi prišla nekaka, po večini židovska komisija, da bi po ogrskem Slovenskem rekvirirala. Ker so boljševiške tolpe ljudem prej že vse pobrale, ljudje niso hoteli in tudi niso mogli ničesar dati. Židovi so potem odšli in zagrozili, da pridejo nazaj z oboroženimi tolpmi.

Takšen je torej dejanski položaj v Prekmurju. Če bo tudi boljševizem premagan, bodo vendar razdivjane, delomrznje tolpe se še vedno pojavljale in kot sredstvo v rokah madžarskih in madžarskih elementov trpinčile slovensko ljudstvo ter ga politično držale v madžarski sužnosti.

Zakaj, tako v prej omenjenem pismu vpraša prekmurski Slovenec, nas jugoslovanska država, koje del smo po prirodnem pravu in po Wilsonovih načelih, katere so podlaga bodočega miru, ne vzame pod svojo zaščito in oblast? Ali smo res obsojeni, da umremo in da nas zbrisejo s površja zemlje? Gotovo ni tako zapuščena nacija v Evropi kot smo mi Prekmurski Slovenci.

Podpisani torej vprašajo:

1. Ali so g. ministrskemu predsedniku (voditelju ministrstva zunanjih zadev) znane te žalostne in nevzdržne razmere v slovenskem Prekmurju?

2. Ali je vlada vojna v zadnji uri, preden še ne bo prepozno, vzeti slovenski Prekmurje pod krepko zaščito in storiti one korake, ki so odločilni in potrebni, da se ta slovenska zemlja reši in ohrani za jugoslovansko državo?

V Beogradu, dne 6. majnika 1919.

Velike občine kot temelj naše bodoče javne uprave.

(V. Polak, komisar.)

V tem, kako naj bo organizirana javna uprava naše kraljevine, smo iz krogov vlade in poslancev slišali dosedaj bore malo. Vemo samo to, da bo uprava »decentralizirana«, ter da bo slonela na demokratičnem temelju s široko samoupravo občin, okrajev in okrožij. Ker po slabih izkušnjah, ki smo jih imeli v bivši Avstriji s takoimenovano dvojno upravo t. j. centralno državno in vsposedno ž njo idočo autonomno upravo, ni mislili, da bi ta upravni nestvor privzela naša Jugoslavija, si moremo bodočo »demokratično« upravno uredbo predstavljati edino le tako, da dobi državni upravni organizem ljudskega (lajškega) elementa v vse stopnje, demokratično in več ali manj samoupravno obilje. Te rešitvi upravne vprašanja so se jele približavati tudi razne enke v bivši Avstriji, ki so študirale reformo javne uprave, najbolj pa dunajski univerzitetni profesor Brockhausen, ki ima glede cele uredbe javne uprave zelo moderne misli.

Pri izgradnji upravnega organizma moramo naravno pričeti pri najnižji stopnji (enoti, edinici) — občini. Vsi vemo, kakšno obširno autonomno področje je uprava odkazala našim občinam v Sloveniji — vsaj na papirju. Žalobog pa s tistimi opravi samostojnega delokroga, ki jih tako ponosno naštevajo naši občinski redi, naše občine, zlasti one na deželi, niso vedele kaj početi. Ranjaka Avstrija, ki so ji z oktobrskim diplomom začeli krojiti ustavo — na papirju, je bahato napisala na čelo občinskega reda stavek: »Temelj države je prosta občina«. Da bi pa občine tudi dala zadostnih sredstev, kako varovati zajamčeno prostost in udeleževati samoupravo — nato seveda nobeden nikoli ni resno mislil. V zadnjih letih je šla tendenca celo v nasprotno smer. Z nezmisljimi delitvami so umanjševali občinam še tista borna sredstva, ki so jih prej imele. Žalobog so nekatere občine v naivnosti in v popolnem nepoznanju svojih koristi celo same dale pobudo za take delitve. Ni čuda torej, da je z občinsko samostojnostjo, ki naj bi tvorila »temelj« javne uprave, šlo navzdol in da so občine zadnje čase prihajale v poštev le še kot podrejeni pomožni organi politične državne uprave pri oskrbovanju opravil izročnega jim delokroga. Županstva so postala dejansko le še organ višjih oblastev, ki so jim samo ukazovala in to ne samo glede opravil izročnega delokroga, marveč tudi v čisto autonomnih občinskih poslih!

Da je to stanje za naprej nevzdržno in da je preureditev občin v smeri dejanske široke autonomije ena izmed prvih zahtev prave demokracije, je jasno. Nedostatnosti občinskega upravnega aparata so se zavedali že v minuli Avstriji. Tako je n. pr. bivši kranjski deželni zbor

že leta 1869 (torej komaj 7 let po tem, odkar je stopil državni občinski zakon v veljavo) sklenil, da je iz selskih občin napraviti velike (glavne) občine z najmanj 3000 prebivalci. Toda ta zakon se ni izvršil in je bil l. 1888 zopet razveljavljen. Drug poskus boljši izjav županstev bivšemu od rajnega deželnega predsednika Winklerja. Po tem načrtu, ki je bil predložen bivšemu kranjskemu deželnemu zboru v seji dne 24. januarja 1887, naj bi se vsa opravila izročnega delokroga kakor tudi nekateri važnejši posli samostojnega področja (n. pr. stavbne zadeve, varnostna, tožna in zdravstvena policija) občinam odvzeli in izročili velikim občinam (nadžupanijam), sestojčim iz več malih občin. Čeprav se tudi ta načrt ni uresničil, je vendar iz dotičnih izjav županstev bivšemu deželnemu odboru razvideti, da občine same priznavajo potrebo in korist ustanovitve velikih občin.

Gre torej za to, kako organizirati najnižji upravni organ, da bo mogel dobro poslovati kot člen celotnega upravnega organizma. Ali je mogoče, posle te najnižje upravne stopnje izročiti občini — ali pa naj se v ta namen ustanovi nekako okrajno oblastvo, sedanjim občinam pa prepuste le manj važne domače zadeve? Brezdvomno bo demokratičnemu duhu samouprave bolje ugajalo, da zgradimo temelj upravnega organizma na občinah. Občine so vsekakor sposobne zadostiti zahtevam moderne demokratične uprave, samo dati jim je treba v ta namen sredstev, materialnih, intelektualnih in pa pravne autoritete. Jasno je, da more biti tem nalogam kos samo velika občina. To misel sem zagovarjal že v članku »Male ali velike občine« v listu »Občinska Uprava«, letnik 1917, kjer je na podlagi podrobne statistike občin na bivšem Kranjskem, opredeljene po teritoriju, prebivalstvu in davčni moči razvideti, kako male občine imamo in s kako neverjetno majhnimi davčnimi sredstvi morajo le te gospodariti. Iste male občine imamo na Štajerskem. Enakega mnenja, da je treba ustanoviti velike občine, sta tudi pisca dr. F. G. in F. K. v svojih tozadevnih člankih v »Jugoslaviji« in v »Slovincu«.

Nasprotno stališče zastopa bivši deželni glavar Šuklje v člankih, priobčenih lani v »Slovincu«. Po njegovem mnenju, naj bi se delokrog občin omejil na tiste zadeve, ki jih občine s svojimi malimi sredstvi lahko same izvršujejo, vsi važnejši posli pa naj bi se izročili teritorialno zmanjšani okrajni oblasti. Mimogrede naj omenim, da se za ustanovitev okrajnih oblastev, ki bi se po teritoriju krili s sedanjimi sodnimi okraji, zavzema tudi poslanec dr. Kukovec v svoji znani interpelaciji v narodnem predstavništvu v Beogradu. Ker smo že pri tej stvari, bi se mogli tudi vprašati, ne bi osnivanje takšnih okrajnih oblastev imelo za posledico zvišanje števila uradnikov, zlasti juristov?

Velike občine.

Naš ideal mora torej biti ustanovitev velikih občin. Vse lokalne partikularistične ozire treba brezpogojno zapostaviti cilju močne in široke občinske autonomije. Pri zlaganju sedanjih občin se bo seveda ozirati na lego, gospodarske in prometne ozire. Dalje bi bilo po možnosti gledati na to, da ozemlje iste župnije ne pripade dvem različnim občinam. Nikakor pa bi pri osnovanju velikih občin ne vpošteval narodnostne razlike takih krajev, ki bi po pametnem preudarku krajevnih, gospodarskih in upravnih vidikov spadali skupaj.

Kakšen obseg naj določimo občinam v Sloveniji? Ker hočemo postaviti občino na trdne temelje široke samouprave, da bo zadostila političnim, upravnim ter gospodarskim in socialnim nalogam, ji je treba dovolj lastnih sredstev. Pomisliti moramo, da bo treba sedanja županstva preustrojiti v prave občinske urade s kvalifikovanimi, stalno nastavljenimi in dobro plačanimi občinskimi uradniki. Z dosedanjim nestalnim, da ne rečem diletantskim načinom uradovanja treba — prej tem bolje — prelomiti. Občinam je treba zagotoviti tako davčno moč, da bodo predvsem brez težkoč mogle plačevati lastnega občinskega uradnika, kateremu bo moral biti urad edina briga. Za občine, ki leže v ravnini in ki so gosto naseljene, bi bilo določiti najmanjši obseg 8000 hektarjev (to je 80 kvadratnih kilometrov) z okroglo 4—5000 prebivalci in 15—20.000 K direktnega davka (računano po povprečni davčni moči neindustrijalnih kmetijskih občin na bivšem Kranjskem leta 1916.). Če si mislimo tako občino v obliki kroga, bi znašal polmer 5 km, to je od središča občine (kjer bi moral vedno biti občinski urad) pa do skrajne periferije, bi bilo pešhoje približno 1 uro.

To pač ne bo preveč, saj imamo že danes ponekod občine z nad 100 km² obsega in to celo v hribovitih krajih. V gorskem terenu naj bi občine ne bile pod 2500 ljudmi in ne pod 10.000 K direktnega davka. Samo take občine bodo kos svojim nalogam. Z dobrim občinskim uradnikom

ni pomagano le višjim uradom, katerim bo ostalo prihranjenega mnogo nepotrebnega dela za ta in ona pojasnila, navodila, puke itd, ki jih morajo sedaj vsak čas dajati županstvom, marveč tudi občin in občanom samim. Koliko stroškov imajo ljudje, ki potrebujejo na primer pouka v kaki cestni ali stavbni zadevi, pa se napotijo v tej stvari v mesto navadno do kakega odvetnika, dočim bi mogli dobiti pojasnila na svojem občinskem uradu. Prav umestna je zahteva pisca dr. F. O., da bodi občinski urad na sredi občine v lastni občinski hiši.

V zvezi s tem bi bilo tudi urediti stališče in kvalifikacijo plače in pokojnine občinskih uradnikov in sicer zakonito. Pri nastavitvi uradnika bo seveda pustiti občini svobodno izbero, vendar pa bi uradnik ne smel biti odvisen od volje vsakokratne večine odbora.

Taka občina bi bila pač sposobna za razvoj ter bi mogla sčasoma delati na to, da se njen delokrog razširi. Mestnim občinam (brez lastnega statuta) bi se to prej ali slej posrečilo. Ob tej priliki bodi pripomnjeno, da bi bilo treba občinam vsekakor večje prostosti glede sklepanja o dokladah.

Razen upravnih ozirav pa bodo ustanovitve velikih občin zahtevale socialne in gospodarske potrebe bodočnosti. Socialna pomoč (oskrba ubožcev, podpore vojnim sirotam itd.) bo tvorila precejšen del vsakoletnih občinskih potrebščin. Mi se danes še prav ne zavedamo, koliko ljudi je med nami, ki žive od najrazličnejših podpor, večinoma od države. Vedno pa to ne bo moglo biti. Ne smemo si zakrivati resnice, da bo kljub različnim socialnim zavarovanjem preostalo še vedno dosti nepreskrbljenih, ki jih bodo morale podpirati domovne občine. Sredstev za to pa bo treba iskati v občinskih dokladah, kajti dobršen del ubožnih zakladov je vsled vojnih dogodkov porabljen. Občine je treba enkrat za vselej postaviti na trdnje noge, da jim ne bo že vsak nenavadnejši slučaj ubožne oskrbe čez glavo zrastle. Tu seveda ne zagovarjam trdih določb sedaj veljavnega domovinskega zakona, ki nalagajo domovni občini tako nerazumljiva bremena ubožne oskrbe, nasprotno sem mnenja, da je treba take ubožce, ki pripadajo »svoji« občini samo de jure, dočim so de facto v »domači« občini popolnoma neznani ter tudi vse življenje niso nikoli bivali v nji, ali pa samo v mladosti, naložiti v oskrbo širšim korporacijam, n. pr. okrajem ali celi pokrajini.

Kar se tiče politične strani, se moramo kot demokrati zavzemati za splošno, enako in proporcionalno volivno pravico v občinskih odbore z enako aktivno in pasivno volivno pravico za ženske.

Podobčine.

Kaj pa naj se zgodi s sedanjimi malimi občinami, ki bi po združitvi v velike občine prenehale biti samostojne? Že po sedanjem občinskem redu (§ 2) se premoženje in imovina posameznih občin proti njihovi volji ne more združiti. Umevno je torej, da bodo morale vse sedanje občine tudi po združitvi, dalje vse sedanje podobčine ali soseske, ki imajo lastno premoženje in imovino — tudi vnaprej obstojati kot samostojne gospodarske skupine, organizovane sedaj v gospodarskih odborih. Poleg oskrbovanja podobčinskega premoženja in imovine bi gotovo kazalo prepustiti tem skupinam opravila poljske policije, na primer skrb za varstvo polj in pridelkov, nastavljanje poljskih čuvajev, nadzorstvo glede vzdrževanja ograj. Te policijske posle bi izvrševal načelnik podobčinskega gospodarskega odbora (podžupan) popolnoma neodvisno od župana kot zakoniti izvrševatelj funkcij, ki so sedaj pridržane županu. O pritožbah proti odločbam podžupana v stvareh bi pa sklepal na prvi stopnji celokupni občinski odbor, dočim gre v zadevah uprave in uživanja podobčinske imovine pritožba proti odločbam podžupana kot načelnika gospodarskega odbora na gospodarski odbor. Kar se tiče kazenske pravice, določene za poljske prestopke, bi pa vsekakor te pravice moral obdržati občinski župan, že radi večje autoritete.

Razen tega bi se podžupanom odkazala tudi še druga opravila krajevne policije (na primer nadziranje gostiln, požarna in cestna policija), ki bi jih pa ti izvrševali kot odvisni županovi pomočniki v njegovem imenu in v smislu njegovih določil.

Iz tega vidimo, da bi z napravo velikih občin izvrševanje opravil krajevne policije prav nič ne trpelo. Tisti, ki bi gledal na reden in pravilen potek občinskih poslov, bi bil župan v zvezi z občinskim uradnikom, ki bo duša celega občinskega urada.

Ker so na reformi občin najbolj prizadeti kmetijski krogi, je želeli, da napram temu vprašanju zavzamejo svoje stališče Kmetске zveze. Potom javnega razpravljanja se bo rešil marsikateri pomislek in odstranil morebiti nesporazum.

Aprovizacija.

a Prodajalci moke za kuho se vabijo, da se zglase v sredo, dne 14. t. m. ob 9. uri, v mestni posvetovalnici zaradi nakazila moke.

a Prodaja moke za kuho oziroma za pecivo. Za tekoči teden se dobi na vsako B izkaznico po en kilogram bele moke za pecivo, ki stane 4 K 66 vin., in pol kilograma koruznega zdroba, ki stane 2 K 66 vin. — Strankam se sme odrezati le levo polovico B karte, ker se bo prihodnji teden na desno polovico B karte delila še moka za kuho oziroma pecivo.

KRUŠNO MOKO BODO PRODAJALI v času od 11. do 24. maja na novo izkaznico za 13. in 14. teden sledeči prodajalci, ki se zaradi nakazila vabijo na 14. maja ob 9. uri v mesino posvetovalnico:

V I. okraju: na izkaznice C št. 1 in 2 pri Spragerju, Šolski drevored št. 3, na izkaznice C št. 3 in 4 pri Mehletu, Ambrožev trg 2.

V II. okraju: na izkaznice C št. 5, 6 in 7 pri Kavčiču, Florjanska ulica 22, na izkaznice C št. 8, 9, in 10 pri Jerančiču, Karlovska cesta.

V III. okraju: na izkaznice C št. 11, 12 in 13 pri Sokliču, Pred Konjušnico, na izkaznice C št. 14 in 15 pri Poderžaju, Kravkova ulica 27.

V IV. okraju: na izkaznice C št. 16, 17 in 18 pri Medici, Tržaška cesta, na izkaznice C št. 19 in 20 pri Jemecu, Tržaška c.

V V. okraju: na izkaznice C št. 21, 22 in 23 pri Stancerju, Dunajska cesta, na izkaznice C št. 24, 25 in 26 pri Krivicu, Dunajska cesta.

V VI. okraju: na izkaznice št. 27, 28 in 29 pri Druškoviču, Tabor, na izkaznice C št. 30 in 31 pri Čišnovarju, Kolodvorska ulica.

V VII. okraju: na izkaznice C št. 32 in 33 pri Jebračinu, Zgornja Šiška, na izkaznice C št. 34 in 35 pri Glaviču, Spodnja Šiška.

V VIII. okraju: na izkaznice C št. 36, 37 in 38 pri Suhadolcu, Udmat 50, na iz-

kaznice C št. 39, 40 in 41 pri Trohi, Udmat št. 158.

V IX. okraju: na izkaznice C št. 42 pri Fojkarju, Dolenjska cesta, na izkaznice C št. 43 pri Marenčetu, Dolenjska cesta.

V X. okraju: na izkaznice C št. 44 in 45 pri Škerlu, Vič, na izkaznice C št. 46 pri Kušarju, Rožna dolina 191.

a Trgovci, ki so prodajali moko preteklih 14 dni, naj takoj naznanijo ostanek moke.

a Civilnim državnim vpokojencem ter njih vdovam oziroma sirotam se bode v sredo in četrtek t. j. 14. oz. 15. t. m. popoldne od 3—7 ure prodajalo prekajeno svinjsko meso. Na osebo pride približno pol kg mesa. Na vrsto pridejo v sredo stranke od A do O, ostale v četrtek. — Stranke naj se drže abecednega reda, vsaka stranka mora imeti s seboj najmanj za 1 K drobiža. — Oddajalo se bode na Vodnikovem trgu št. 5 I.

a Aprovizacija južne železnice deli med svoje člane ostanek moke za majnik,

poleg tega koruzni in pšenični zdrob ter ameriškano moko izven kontingenta. S 15. t. m. bo pekla poleg kruha na izkaznice tudi žemlje izven kontingenta.

»JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA« V LJUBLJANI

priporoča:

12 Tantum ergo za mešani zbor zložil St. Premrl, stolni kapelnik v Ljubljani. Izvod 3 K. — Posamezni glasovi niso izšli. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Kakor vse cerkvene skladbe tega odličnega in plodovitega skladatelja tako so tudi te zložene v strogo cerkvenem duhu in slogu prav kakoršne morajo biti za čiščenje najsv. zakramenta. Skladbe posebno prvačijo vsled izvirnosti in moderni harmonizaciji, a brez težkoč. Kdor jih bo proizvajal, bo imel bogat vžitek in lep uspeh. — Priporočamo jih toplo vsem cerkvenim zborem brez razlike.

Zgubila se je v nedeljo 11. t. m. popoldne zelena denarnica s srednjo vsoto denarja in dvema listkoma na poti skozi Mestni log, Vič in Rožno dolino. Posten najditelj se viju- dno prosi, da jo izroči upravnistvu »Slovenca« proti nagradi. 3017

Služba organista-cerkvenika se odda v župniji na Dolenjskem. S čednim stanovanjem je združeno zemljišče, ki vzdržuje par govedi in par prašičev. Bire do 1200 kg v žitu in par sto krou v denarju ter stola. Nastop čimprej. Naslov pove uprava lista pod št. 3005.

Damska loda se je izgubila v nedeljo popoldne od »Uniona« do Bambergove tiskarne. Posteni najditelj naj jo izroči vratarju »Uniona« proti nagradi.

Državno izprašani gozdar išče kakolišnega opravila. Cenjene ponudbe se prosi- jo pod »Gozdar, lovec in vrtnar« na Anončno eksp. Al. Matelič, Ljubljana.

Knjigovodja ali knjigovodkinja se išče za neko podjetje v Jugoslaviji. Ponud- be s prepisi izpričeval na upravnistvo tega lista pod zanesljiv in natančen.

Par konj zelo lepih, težkih, 16 pesti visokih, svetlo rujave barve je naprodaj pri Ivan Graiser, Prim- skovo pri Kranju.

Krojaški pomočnik s plačo prvega razreda se takoj sprejme. Kje, pove upravnistvo »Slo- venca« pod št. 3014.

Naročajte »Slovenca«!

Nova dvonadstropna hiša »Vila« v vrtom v Sp. Šiški, v legi na zelo prometnem kraju primernem za trgovino i. t. d. se zamenja z malo hišo kje v bližini Ljubljane. Ugodna prilika »iz malega na veliko« z denarnim sredstvom. Več se izve v gostilni pri »Zvezdi« v Sp. Šiški. 3019

Tovarna za slavno mizarstvo Lampret & Puki, v Soštanju na Sta- narski cesti, jerskem sprejema vsa dela te stroke v točno in ceno izvršitev.

Posestvo obstoječe iz 30 orolov zemlje in enonadstropne hiše v Dra- gatušu (nasproti cerkve) se ceno proda. Zemljišče je obdelano. Natančneje se izve pri trg. Kati Ovsec-Dražaj, Flor- janska ulica v Ljubljani.

Proda se: 6 mladih prašičev lepe pas- menski bik lepe pasme, 8 mesecev star in 3 lepi konji. Poizve se v Ljubljani, Poljanska cesta 55.

Kontoristinja popolnoma večša knji- govodstva, slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, z večletno prakso, se sprejme takoj. Ponudbe s priloženimi izpričevali pod D. R. 2777 na upravnistvo »Slovenca«.

Suhe češplje imam naprodaj nekaj vagonov. Kupci naj se obrnejo na naslov 2889 (5) Risto M. Pantić, Tuzla, Bosna.

Stročnice za cigarete, cigaretni papir servijete iz papirja, pisemski papir v mapah 10 10 dobavlja po ugodnih en- gros cenah J. MORAWETZ, & Co., Dunaj XV. Schweflerstrasse 47/49.

1000 kg premoga dobi, kdor mi pre- skrbli stanovanje z eno sobo in kuhinjo. Ponudbe na upravo lista pod »Železnice«. 3018

V službo želi vstopiti po dogovoru, v mestu ali pa na deželi, mirno in pošteno 30 letno dekle, katero je vajeno samostojnega gospodinjstva, vseh poljskih del, kakor tudi kuhanja, pranja, likanja in neko- liko šivanja. Ponudbe na upravo lista pod šifro Poštenost 2982.

Večja množina štedilnikov solidno in lično izgotovljenih v različni velikosti za vzidanje se dobi pri Fr. Ravber, ključavničarju, Ljub- ljana, Marije Terezije cesta št. 6. — Prevzema vsa ključavničarska in kon- strukcijska dela in popravlja rolet za skladišča v hitro in ceno izvršitev.

Naznanilo.

P. n. občinstvu naznanjam, da sem pričel s samostojno obrtjo

polaganje parketov. Sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela, kakor polaganje novih, struženje in čiščenje starih podov. — Naročila se izvršujejo solidno in točno po naj- nižjih cenah. Pismena naročila sprej- mam na naslov: Anton Bokal, Spod- nja Kršiča 39 pri Ljubljani, ustmena pa: Ljubljana, Ambrožev trg 9. Anton Bokal, 2755 (3) pokladalec parketov.

KUPI se dobro ohranjen

PISALNI STROJ sistem Remington ali Oliver. Ponudbe naj se pošljejo na upravnistvo Ken- dovih posestev, Bled.

Kupujem smrekov les jelkov, hrastov in bukov bodisi okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon naj se naznanijo na V. Scagnetti, parna žaga za državnim kolodvorom, Ljubljana.

Kočijaža

zanesljiva, solidna, marljiva in spo- sobna (1 za kočijo in 1 za težko vo- zno) išče proti 200—300 K mesečno, dobri hrani ter s prenočiščem v hlevu. I. GIGOVIČ, veletrgovina vina, žganja in silivke, ter tvornica subomesnate robe, Nova Gradiška, Slavonija.

Dva kurjača

izprašana, sprejme takoj proti dobri plači v trajno delo Delniška pivovarna v Laškem trgu, Štajersko.

Sprejemem za takoj več

zidarjev in delavcev

ozir. zid. akordanta za dela v Ljubljani ali Trbovljah. Zglasiti se je osebno ali pismeno pri stavbeni tvrdki IVAN OGRIN, Ljubljana, Gruberjevo na- brežje št. 8.

Občina mesta Soštanj 1886

občinskega tajnika

izvežbanega v vseh občinskopisarniških poslih. Nastop službe takoj, plača po dogovoru. Invalidi imajo prednost. Ponudbe je vložiti na gerentstvo mesta Soštanj.

Razpis službe ravnatelja Zveze denarnih zavodov

Pri Zvezi denarnih zavodov kraljevstva SHS v Za- grebu se ima popolniti mesto vodilnega ravnatelja in še enega uradnika. Razpis službe je bil objavljen v zagrebških uradnih »Narodnih Novinah« v sredo, 7. maja t. l. Zeli se, da je vodilni ravnatelj juridično izobražen, vsekakor pa, da se razume na narodno- gospodarska vprašanja. Ponudbe se imajo poslati: »Savezu novčanih zavoda kraljevstva SHS.« v Zagrebu do 26. maja 1919.

Za grajščino (fidejkomis) išče se

gozdni oskrbnik

z gozdno akademično izobrazbo. Biti mora Jugoslovan ali vsaj Slovan. Nastop službe čim prej, drugo po dogovoru. Prednost večletna praksa. Ponudbe opremljene s prepisi spri- čeval poslati je pod »Nadzornik 3007« na upravn. tega lista.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6 obrestuje hranilne vloge po čistih

2%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Zadružna zveza v Ljubljani razpisuje službi:

zadružnega revizorja in knjigovodskega uradnika

Lastnoročno pisane prošnje z dokazili o usposobljenosti, dosedanjem službovanju ter zahtevki o plači je poslati do 24. maja t. l. ravnateljstvu, Dunajska cesta 38.

MEDVED

Trgovcem z manufakturnim blagom
se priporoča trdka

J. MEDVED iz Gorice
sedaj v Ljubljani, Sv. Petra nasip 7.

Na koroškem bojišču je žrtvoval na Tolstem vrhu pri Guštanju svoje mlado, nadebudno življenje dne 6. maja 1919 junak, gospod

Franjo Malgaj

jurist, nadporočnik 87. pešpolka, izdajatelj lista »Jugo- slovenski Korotan«.

Bil je med prvimi, ki so prišli po preobratu reševati nas, koroške Slovence, švabskega nasilja, prvi, ki je dne 6. novembra navdušeno pozdravljen — vkorakal v Mežiško dolino ter v Pliberk in nato v Velikovec in ga hrabro in vspešno branil, dokler ni bil prestavljen v Guštanj. Če- ravno po poklicu jurist, je bil vzoren častnik in izvrsten organizator; organiziral je tudi naše slov. koroške mladeniče pod narodno zastavo za obrambo domovine. Bil je častnik, ki je tudi svoj prosti čas žrtvoval narodni in vojaški naobrazbi svojih vojakov — tovarišev in zato našel povsod iskreno ljubezen in udanost. Njegova brezprimerna osebna hrabrost in neutrudljiva delavnost je potegnila vse za seboj. Vojaki in polletniki so gledali nanj s ponosom. Sedaj je padel junak, ravno ob polletnici svojega prihoda na Koroško. Vse slovensko koroško prebivalstvo žaluje in prelija solze za svojim junaškim braniteljem. Junak Malgaj ne bo pozabljen med nami nikdar. Večni spomin mu ostane na Koroškem. Bratje, maščujmo njegovo smrt!

Za občino Prevalje: Franc Lahounig. Za narodni svet Mežiške doline in občino Tolsti vrh: Andrej Oset. Za občino trga Guštanj: Franjo Frangeš.

Za narodni svet in občino Dobriavos: Krašna in Novak. Za narodni svet in občino Pliberk: Dobršek in Gvajc. Za narodni svet in občino Velikovec: Čarj in Košir.

Kranjska deželna podružnican.-a. dež. življenske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice
v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,sprejema zavarovanje na doživljenje in smrt, združeno tudi z
vojnim rizikom, otroških do', rentna in ljudska, nezgodna
in jamstvena zavarovanja.— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —
Prospekti zastoj in poštine prosto. — Sposobni zastopniki se spre-
jemajo pod najugodnejšimi pogoji.**Potrebuje se večja množina
oglja, drv in konstrukcijskega lesa.**Natančne ponudbe pod
»Les« štev. 2907 na upravnistvo »Slovenec« (3)**Vabilo na subskripcijo.**

Ustanovi se

deln. družba „TRIGLAV“

za izdelavo žitne kave in sadnih konserv.

Delnice so po 500 kron.Vabite se, da se udeležite subskripcije in da samo prijavo pošljete na
predsednika pripravljalnega odbora g. Fr. Cerarja, tovarnarja v Dom-
žalah, znesek se bo pozneje vplačal. Ako pa hočete podpisani znesek
tako vplačati, pošljite prijave in znesek Jadranski banki v Ljubljani
ali Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani.

Za pripravljalni odbor delniške družbe „Triglav“:

Fr. Cerar,
tovarnar.M. Gostinčar,
poslovodja.V. Jeretina,
posetnik.**Tvrška LEOPOLD FON, Ljubljana, Stari trg 6**

priporoča cenjenim odjemalcem pristno

svinjsko mast à 34 K in slanino à 32 K kg

in dobro staro in novo vino v sodih in steklenicah

raznih vrst likerjev, slivovko, rum ter razno

špecerijsko blago po najnižjih cenah.

Kleparji pozor! Imam za prodati

3 kleparske stroje

(dvoj. Abkantmaschine in Sikenmaschine)

VINKO BELEC, klepar, Kranj.**M**latilnice, orafila (gepelni), slamozeznice,
čistilniki, trijerji, stiskalnice za sadje in
grozdje, decimalne tehtnice in drugi po-
ljedelski stroji najslavnejših tovarn so vedno
v veliki izbiri v zalogi, drugi stroji se pa
lahko naročajo pri FRANK MITT, zaloga polje-
delskih strojev, Ljubljana, Martinova cesta 2.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbam cerkvenih zvonov

Ljubljana, Dunajska c. 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne
izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse
premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove
in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, zvonove proti
prelomom, sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma do-
živetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna po-
djetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko
zavarovalnico od katere ima tudi dežela Kranjska po-
družnico.Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1916 K. 906.828-91, so
poskočile koncem l. 1917 na 1.031.833-54.Teda, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj
bo rastei zaklad.Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v
Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni po-
verjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.**Ne zamudite prilike ter si ogledajte našo zalogo
blaga za moške in
ženske obleke.**Velika zaloga ostankov, samo predvojno blago, kakor:
cefir, klot, barhent itd., različne vrste blaga za bluze in pred-
pasnike, meter od 12— K naprej.
Imamo vedno v zalogi gotove obleke za dečke od 100 do 150 K
ter obleke za delavce od 200 do 220 kron.**SCHWAB & BIZJAK, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.****Vino,**
staro in novo slivovko,
rum itd. nudim po naj-
nižjih cenah.
Kupujem
suhe gobe in dobre vreče.
M. Rant, Kranj.

St. 51. Britev

z jako fi-
nim rezi-
lom, ze
brušena
kar za ra-
bo. Cene K 6-25, K 9—, K 13-50.
— Zahtevajte veliki cenik z več
nego 1000 slikami, brezplačno. —
E. LUNA, Maribor št. 75.

Znameniti in zdravi viri

Krapinske Toplice

Hrvatsko

zdravilo z gotovim uspehom vse vrste
reumatizma, bolečine v kosteh, ishiase
in vseh vrst posledic, delujejo izvanredno
dobrodejno na živčni sestav (nevraste-
nija, neuralgija, histerija, boli v kosten-
laci zbogisavajo kronične bolezni mehurja,
kronično otevanje krvi in kožnih bolezni.
Nadalje delujejo povoljno na nervoznost
pri ženskih, pri kroničnem upadanju ma-
ternice itd. Pobliznja pojasnila daje in
posilja brezplačno kopali ko prospekte
ravnateljstvo. 2597Pravo žolto domače
milo za pranje1 kg K 11—, 1 za-
bojček okoli 3 1/2 kg
franko K 38-50 po-
silja po povzetju
zavod za eksport.M. JUNKER, ZAGREB,
št. 39, Petrinjska ulica 3, lit.Z naročilom se prosi poslati tudi
polovico zneska.Milo za britje
K 1—, 3 kg K 30—
Toaletno milo
po dnevi cen.Krema za britje
porcel. lonček
K 6—1 tuc. K 65—**Živo apno,**

zidno in strešno

opeko (vse v celih

lim (od 100 kg višje ponuja Valentin

Urbančič, Ljubljana, Bleiweisova

— cesta št. 18 (nasproti liceju). —

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi

:: olinat portrete na platno ::
izvršuje umetniško po vsaki fotografiji**Davorin Roušek**

prvi fotografski in povečevalni zavod

— V LJUBLJANI —

KOLODVORSKA ULICA št. 34 a.

Znaki za tretjerodno . . . po K 2—

Svetinice sv. Franje, novo

srebro . . . po K 1-20.

Svetnice škafarske nove

srebro . . . po K 3—

K 2-50, K 2—, K 1-50, K 1-20, K 1—

K -50, K -50.

Pri večjem naročilu 20 % popusta!

»Narodna knjižara«, Zagreb,

Ribnik 6.

VINO

Nudim staro in novo po dnevnih cenah.

IVAN OGRIN, Laverca pri Ljubljani

Večja

mno-

žina **karbida**

se dobi pri BREZNIK & FRITSCH,

trgovina z železnino v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 17. 5189

PRODA SE

po ugodni ceni: lepa prostorna, velika,

ol krita, kočija, lep

dvoprežna, velika, izborna

voz-brek, močna, nova

vozna planha

6x5 m velikosti, ter izborna lep krasen

konj. Prekupcem se ne oddaja.

Ogled v skladiščih Tomažič, Marije

Terezije cesta št. 2, Ljubljana.

Ljubljana Ivan Kacin Komenskega

ulica 30, I. -

Izdeluje vsakovrstne

harmonije

sprejema popravila starih, vglasuje

prenavlja vse po primernih cenah

Ravno tam se prodaja

pianino.

Brzobjavne droge

iz borovega, smrekovega, jelovega in

mecesovega lesa, 6—13 m dolga, 14—

20 cm na tankem koncu, išče v večji

množini v nakup Guldona Rätgers, na-

prava za lesno impregniranje v Ročah

pri Mariboru.

Priporoča se tvrdka JOS. PETELINC

Ljubljana — Sv. Petra nasip 7. 2569

Tovarniška zaloga šivalnih strojev za vsako obrt in rodbinsko

rabo ter posameznih delov: igle, olje in potrebščine za šivilje.

Razpis

službe tretjega secijskega služabnika

za prosekuro in mrtvašnico dež. bolnice v Ljubljani
s sistemiziranimi dohodki deželnih služabnikov in draginjsko
doklado.Služba je provizorna. Po dveletnem zadovoljivem službo-
vanju se bo kompetentni oblast predlagala stalna namestitve
V času provizornega službovanja v prvih dveh letih ve-
lja za obojestransko odpoved štirinajstodnevni rok.V smislu službenih določil za deželne služabnike prosilec
ne sme biti manj kakor 25 let in ne več kakor 35 let star.Prošnje, katerim je prilagati dokazilo telesne sposobno-
sti, rojstni list, domovnico, zadnje solsko izpričevalo in spr-
čevalo o navedenosti, nadalje izkaz o dosedanjem službovanju,
naj se vlože osebno pri upravitelstvu deželnih dobrodelnih
zavodov v Ljubljani do 25. maja 1919.

Upraviteljstvo deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.

Ing. Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir

Specijalno stavbeno podjetje za belonske, železobetonske in vodne zgradbe
v Ljubljani, Hilscherjeva ulica št. 7.Izvršuje strokovno: Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elek-
trarna, betonske in železobetonske, jezove, mostove,
železobetonska tovarniška poslopja, skladišča,
betonske rezervarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske
in železobetonske konstrukcije.Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženirske stroke.
Tehnična mnenja, zastopstvo strank v tehniških zadevah.**Razproda se: Razni cementni
izdelki kakor**

cevi, stebri za vrata itd.

Ternolit (železniki),

Caralit z nekaj orodjem,

vijaki za mostove,

razno tovarniško, kamnoseško,

kiparsko, mizarsko, kovaško

in stavbeno orodje,

orodje za vodnjake in „Zisseler“

cevi,

transmisija,

jermenska plošča (Riemen-

scheibe),

1 stroj za mešanje barv,

2 hidravlični stiskalnici z ako-

mulatorjem, sesalno in modell.

1 cirkularna (velika),

1 acetilenska naprava,

1 stroj za vrtnanje in žaganje,

1 rezalni stroj (Stanzmaschine),

pisarniška oprava kakor: pisalne

in risalne mize, omare, puliti,

stoli itd.

železne peči,

razni leseni in železni modeli za

stopnice, robne kamne, okvirje

za vodnjake, ližake itd., itd.

Vse to se lahko ogleda

v tovarni ZAJEC & NOHN v Ljubljani, Dunajska cesta (nasproti artiljerijske vojašnice).

!SVETLA!Generalna reprezentanca za baterije, žarnice,
elektrotehniko, (izdelek svetovne slovansk-
tvornice) za kraljestvo SHS**Janko Pogačar, Zagreb,**

začasno Ljubljana, Hirska ulica številka 29/I

Lepa polt lic in rok prinese mnogo prednosti tako

v zdravstvenem kakor v društvenem oziru.

Fellerjeva popolnoma neškodljiva preizkušena „Elza“

pomaga za obnavljanje in negovanje kože, odstrani

nečistost kože, oječa prische, brani proti solnčarici,

solnčnim pegam, bori, razkavosti, velosti kože.

— Lonček močnejše vrste 6 kron. Omot in poština se

se računa po — Namesto škodljivega mila vzemi-

sebej najceneje. Fellerjevo lišino mlečno milo „Elza“, katero je danes

še zelo drago ali ima še iste dobrote in neškodljivo-

sti kakor pred vojno. Boljše in finejše za negovanje

kaže v današnjem času si niti misliti ne moremo.

Bujne lase se more doseči samo s Fellerjevo „Elza“.

Tanohina pomaga za rast las. Okrepi kožo

na glavi, preprečuje plešavost in prezgodnjo osivelost.

Lonček močnejše vrste 6 kron. Omot in poština se

računa pose- Za vsakdanje negovanje lasea Fel-

lerjeve „Elza“ toaletne pastilje za umivanje telesa,

otroške kopeli, kakor za ustno vodo itd. Cena kar-

tonu 1 K 50 v. — 5 seboj vzeti in povsod v žepu

nositi se more bol ublažujoč, hladječ, osvežujoč Fel-

lerjev „Elza“ mentolni migrenski črtik. V leseni

čevki 1 K 50 v. Izvrsten proti glavobolu in migreni,

rabi se tudi proti vbođhaju in ranitvi. Voda za oči

(collyrium) 2 K 50 v. Kapilice proti zoboboli 2 K 50 v.

Pravi zagorski prsni

sok proti kašlju stekle-

nica 3 K. Francovo žganje

v stekli, 4 K 80 v in 12 K 80 v.

Za želedec, prava šved-

ska tinktura, vel. stekl. 7 K 50 v. balzam (melen)

mala stekl. 1 K 60 v. Kurja ošesa odstrani brez

bolečin Fellerjeva turist, tinktura „Elza“ (tekočina)

skupaj s čopičem 3 K in turist, obliž po 3 K in

1 K 50 v. Proti potenju telesa in nog je Fel-

lerjev „Elza“ prašek z vsipom 1 K 50 v. Krmlini

prašek za živino davno poznani se zopet dobi.

Karton 2 K. Omot in poština se računa posebej in najceneje. Kdor naroči

več, mnogo prihrani. Naročiti je treba pri lekarnarju EVGENU V. FELLER,

Stubica, Elza trg št. 124 (Hrv. Zagorje).

Račun izgube in dobička in bilanca

„Vzajemne zavarovalnice“

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani
za dobo od 1. januarja do 31. decembra 1918.

Račun izgube in dobička.

Izdatki	K	h	K	h	K	h	Prejemki	K	h	K	h	K	h
I. Škode:							I. Prenos upravnega prebitka					7927	75
a) v oddelku požara	206000	15					II. Zakladni prenos preteklega leta:						
delež pozavarovalnice	81721	47	124278	68			Premijska prihrana:						
b) v oddelku zvonov							a) v oddelku požara	233323	84				
delež pozavarovalnice					124278	68	delež pozavarovalnice	95449	98	137873	86		
II. Uprava:							b) v oddelku zvonov	3317	86				
a) provizija			26286	61			delež pozavarovalnice	337	86	2980	—	140853	86
b) tekoči upravni stroški:							III. Zaklad za nedoločene škode:						
1. plače	84050	27					a) v oddelku požara	42509	79				
2. poštnine in pisarniške potreb-	13409	93					delež pozavarovalnice	15445	17	27064	62		
ščine							b) v oddelku zvonov						
3. kurjava, razsvetljava, najem-	6871	28					delež pozavarovalnice			1530	—	28594	62
nina in telefon	3477	60					IV. Čista zavarovalnina po odbitku						
4. oznanila	12115	69					storni:						
5. tiskovine							a) v oddelku požara	681492	83				
6. bolniška blagajna in pokoj-	3998	53	123923	30			delež pozavarovalnice	288637	90	392854	93		
nina					152202	64	b) v oddelku zvonov	790	95				
c) davek			1992	73			delež pozavarovalnice	296	99	493	96	393348	89
d) sprejemnine							V. Dohodki naloženega denarja:						
1. v oddelku požara	12159	46					obresti					20568	50
2. v oddelku zvonov	9	—			12168	46	VI. Drugi dohodki:						
III. Odpisi in drugi izdatki					285	20	a) pristojbine polic:						
IV. Zaklad za nedoločene škode:							1. v oddelku požara	11109	83				
a) v oddelku požara	35919	80					2. v oddelku zvonov	20	70	11130	53		
delež pozavarovalnice	17345	77	18574	03			b) sprejemnine:						
b) v oddelku zvonov	4200	—					1. v oddelku požara	12163	46				
delež pozavarovalnice	1470	—	2730	—	21304	03	2. v oddelku zvonov	7	—	12170	46		
V. Stanje zakladov koncem leta:							c) drugi dohodki			8959	37	32260	36
premijska prihrana:													
a) v oddelku požara	272597	14											
delež pozavarovalnice	115455	16	157141	98									
b) v oddelku zvonov	3317	86											
delež pozavarovalnice	337	86	2980	—	160121	98							
VI. Upravni prebitek:													
Upravni prebitek, ki se uporabi za:													
a) prispevek h kurzemu diferen-	50000	—											
čnemu zakladu	8900	—											
b) obče koristne namene in drugo	50000	—											
c) prenos na varnostni zaklad . .	44292	99			153192	99							
d) ostanek na nov račun					623553	98						623553	98

Bilanca.

Aktiva	K	h	K	h	K	h	Pasiva	K	h	K	h	K	h
I. Terjatev pri delničarjih							I. Ustanovni zaklad popolnoma po-						
II. Račun blagajne					10872	40	plačan					—	—
III. Terjatev pri denarnih zavodih in							II. Varnostni zaklad					250010	—
posojilnicah:							III. Kurzni diferenčni zaklad					10000	—
a) pri hranilnicah	356860	98					IV. Premijska prihrana:						
b) poštna hranilnica, št. 51.426 L.	18093	93					a) v oddelku požara	272597	14				
» » » 68.082 M.	6684	44					delež pozavarovalnice	115455	16	157141	98		
» » » 71.966 G.	8813	28					b) v oddelku zvonov	3317	86				
» » » 4.425 P.	3087	79			393540	42	delež pozavarovalnice	337	86	2980	—	160121	98
IV. Terjatev pri zavarovancih	123065	84					V. Zaklad za nedoločene škode:						
V. Terjatev pri poverjenikih	14584	54			137650	38	a) v oddelku požara	35919	18				
VI. Terjatev pri hipotečnih posojilih .					200	—	delež pozavarovalnice	17345	77	18574	03		
VII. Vrednostni papirji					146592	54	b) v oddelku zvonov	4200	—				
VIII. Račun uprave:							delež pozavarovalnice	1470	—	2730	—	21304	03
oprava odpis			285	20			VI. Razni upniki:						
							a) poverjeniki	42950	05				
							b) predplačila za leto 1919	891	80				
							c) gasilni donesek	23985	29				
							d) kolki pogodb	4816	59				
							e) kolki škod	247	32			72891	05
							VII. Saldo zavarovalnice					21375	69
							VIII. Upravni prebitek:						
							Upravni prebitek, ki se uporabi za:						
							a) prispevek h kurzemu diferen-	50000	—				
							čnemu zakladu	8900	—				
							b) občekoristne namene in drugo .	50000	—				
							c) prenos na varnostni zaklad . .	44292	99			153192	99
							d) na nov račun						
					688895	74						688895	74

Ivan Elsner l. r.
član nadzorstva.

Ivan Sušnik l. r.
predsednik nadzorstva.

Jos. Pehani l. r.
ravnatelj.